

Vestlands- post

— og fordi han ikke lod sig merke med Naturen og Naturen heller ikke lod til at kjende ham, saa forstod jeg med en Gang, at det var selve Vestlandsstanden

— Aha, tænkte jeg, Paa Veien til Stortinget!

Nils Kjer.

Da hadde jeg en vision: jeg så Vestlands-
standen forvandlet til Landsmålsbanditten.

Auf Larsen.

NR. 4

NOVEMBER 1969

6. ÅRG.

SPRÅK OG SAMFUNN side 5

IVAR AASEN side 3

POETIA DOCTUS side 6

AMERIKA OG VI side 8

MARXISMEN I SPRÅKVITSKAPEN

Av Josef Stalin

Ei gruppe unge kameratar har opmoda meg om å uttale meg i pressa om språklege spørsmål, særleg då marxismen sitt tilhøve til språkvitskapen. Sjølv er eg ikkje språkforskar og kan då sjølvsagt heller ikkje gje kameratane heilt fullnøydande svar. Når det gjeld marxismen i språkvitskapen, så er eg direkte engasjert i dette emnet. Det same gjeld for marxismen sitt tilhøve til andre samfunnsvitenskapar. Difor har eg gått med på å svare på ein del spørsmål som kameratane har stilt meg.

Spørsmål:

Er det så at språket er ein overbygning over basis?

Svar:

Nei, det stemmer ikkje.

Basis er det økonomiske systemet i samfunnet på eit gitt utviklingssteg i historia. Overbygningen er dei politiske, rettslege, religiøse, kunstnarlege og filosofiske overbygningar i samfunnet og dei politiske og rettslege institusjonane som svarar til desse.

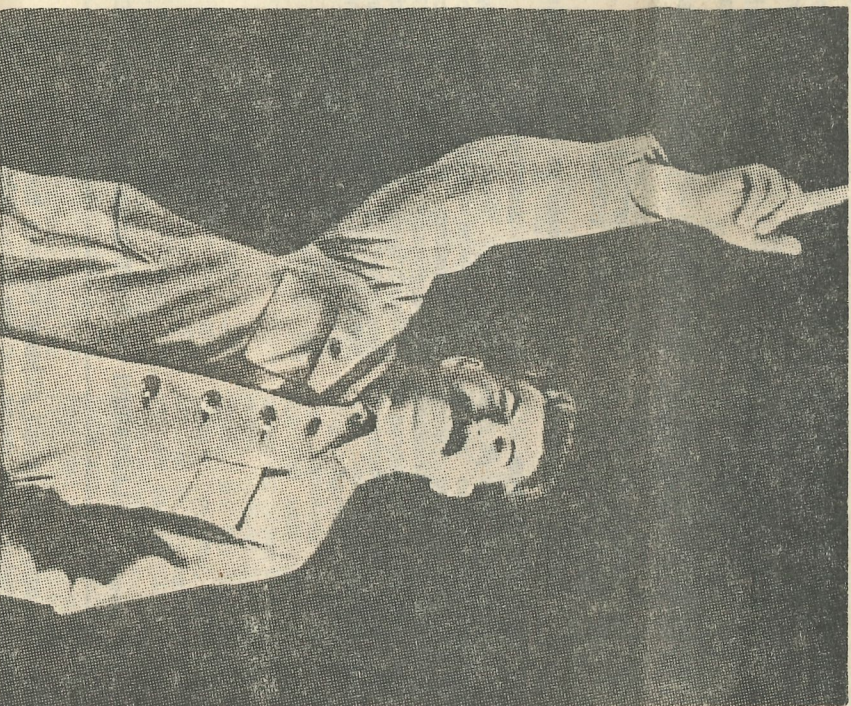
Kvar form for basis har ein tilsvarende overbygning. Basis i det føydale samfunnsystemet har sin overbygning, sine spesielle politiske og rettslege overbygningar og tilsvarende institusjonar, basis i eit kapitalistisk samfunn har sin overbygning, i eit sosialistisk land har han sin. Dersom basis vert endra og gjort om i inkje, endrar overbygningen seg i samsvar med dette. Dersom ei ny basisform vert til, så fører det då med seg at ein tilsvarende overbygning stigg fram.

I røynda skil språket seg ut frå overbygningen i så måte. Ta no f. d. det russiske samfunnet og det russiske språket. I dei seineste 30 åra har den gamle kapitalistiske basis i Russland forandra seg, og ein ny sosialistisk basis er vorten bygd opp. I samsvar med dette er overbygningen over den kapitalistiske grunnvollen (basis) gjort om i inkje, og ein ny overbygning er skapt som svarar til ein sosialistisk basis. Følgjeleg vart nye sosialistiske institusjonar sette i staden for dei gamle politiske og rettslege institusjonane. Men trass i dette vart det russiske språket i hovudsaka verande som det var før Oktoberrevolusjonen i 1917.

Kva har så brigda seg i det russiske språket etter dette?

I ein viss mon har ordskatten i det russiske språket vorte rikare. Det har kome til mange

Lat oss så gå vidare. Overbygningen vert skapt av grunnvollen, men dette tyder slett ikkje at han berre gjev eit spegelbilde av basis, at han held seg passiv, nøytral eller likesæl overfor lagnaden åt grunnvollen sin, lagnaden åt klassane og den karakteren systemet har. Nei, tværtom, når overbygningen er blitt til, vert

nye ord og uttrykk etter kvart som den nye sosialistiske produksjonen har vakse fram. Vi har fått ein ny stat, ein ny sosialistisk kultur, eit nytt sosialt miljø, og alt dette har hatt innverknad på språket. I samband med utviklinga i teknikk og vitenskap er innhaldet i mange ord og uttrykk vorte eit anna, somme gamaldagse ord er gått ut av vokabularet. Men det grunnleggjande ordtilfanget i språket og den grammatiske bygningen har ikkje endra seg noko eller blitt ombytt med talnisk grunnvollen er borte.

han ei svært aktiv kraft. Han hjelper grunnvollen sin aktivt til å ta form og konsolidere seg, og tek alle åtgjerder i bruk for å hjelpe det nye systemet i å gjera om i inkje den gamle grunnvollen og dei gamle klassane.

Anneis kan det heller ikkje vera. Overbygningen vert skapt av basis med det føremålet å tene han, for aktivt å hjelpe han å ta form og konsolidere seg. Sameleis kjempar overbygningen aktivt for å kaste den gamle grunnvollen, og den overbygningen som høyrer til, på båten. Det trengst berre at

overbygningen gjev opp tenarrolla si, går over frå aktivt forsvar av basis til likesæle mot han, og til ei likesæl haldning overfor klassane, for at han skal misse kvaliteten sin og ikkje lenger vere ein overbygning.

Språket skil seg i så måte ut frå overbygningen. Språket er ikkje avla av ein viss grunnvoll på eit gitt tidspunkt. Det er heile utviklinga av samfunnet si historie og basis opp gjennom hundreåra som har forma språket. Det er ikkje skapt av nokon einskild klasse, men av samfunnet som heile medlemmene av samfunnet. Med omsyn til dette går språket si rolle som kommunikasjonsmiddel ikkje ut på å tene ein spesiell klasse til meins for andre klassar, men å tene heile samfunnet og alle klassane, både den gamle og den nye grunnvollen, utbytterne og dei som er utbytta. Ut frå dette kan ein då forklare at språket i like stor mon kan tene det gamle døydne systemet som det nye systemet i framvokster. Det tykkjest klart for dei fleste av oss at det russiske språket tente den russiske kapitalismen og den borgarlege kulturen som eksisterte før Oktoberrevolusjonen. Like godt som det i dag tener det sosialistiske systemet og den sosialistiske kulturen i det moderne russiske samfunnet. Det same kan seiest om dei andre nasjonalpråka innafør Sovjet-Samveldet sine grenser.

Anneis kan det heller ikkje vera. Språket eksisterer og er skapt nettopp med det mål for auga å tene samfunnet som heiskap. Språket er eit omgangsmiddel som kjem alle samfunnsmedlemmene til gode uansett klassebakgrunn. Men dersom språket går bort frå å vere eit tungemål for heile folket og blir ein sjarang for ei viss sosial gruppe, vil det snøgt fortalla og går ein snarleg død i møte.

Språket, som i prinsippet skil seg frå overbygningen, skil seg i dette stykket imidlertid ut frå

produksjonsreiskapane, f. d. maskinane, som står i same likesæle tilhøvet til klassane som språket gjer det. Likevel kan språket tene det kapitalistiske systemet like godt som det sosialistiske, plant som maskinane kan det.

Vi må ikkje gløyme at overbygningen er eit produkt av ein spesiell tidbolk der ein gitt grunnvoll eksisterer og fungerer. Nettopp difor har overbygningen kort levetid, den gitt overbygningen blir borte i og med at den tilsvarende basis gjer det.

Språket er derimot eit produkt av ei heil rad tidsepokar. Det tek form, utviklar seg, vert rikare og meir avsløpt med tida. Difor lever språket mykje lenger enn nokon spesiell basis eller overbygning vil gjere.

Det er no gått hundre år sidan Pusjkin døyde (Pusjkin, russisk diktar som levde: 1799—1837). Etter den tid har Russland gått gjennom både ei føydal samfunnsform, ei kapitalistisk og no har altså eit sosialistisk system stige fram.

Men det russiske språket har ikkje brigda seg særleg mykje på denne tida. Det moderne russiske språket skil seg ikkje mykje ut frå det målet Pusjkin nyttar i diktverka sine.

Dette ser eg ikkje noko urimeleg i. Kva skulle det eigenleg tene til å gjera om i inkje språkstrukturen, den grunnlegjande ordtilfanget i eit språk og seia noko nytt inn i staden, slik det er vanleg med overbygningen? Kvi for skulle ikkje «vann» og «land» heite «vann» og «land»? Kven i all verda skulle ha trong for å skifta ut desse hevdvunne orda med nye? Og kven er det som kunne ha interesse av å endre språkstrukturen? Kva skulle revolusjonen tene på ei slik omkastning av språket? Historia gjer slett ikkje noko vesentleg utan at det finst trong for det. I og med at det eksisterande språket fyller si oppgåve, skulde det såleis ikkje vera turvande med noko radikalit nytt i språkvegen, sjølv om sosialismen er innført i landet.

I løpet av få år er det naudsynleg å endre den gamle overbygningen og setje ein ny ein inn i staden for å gje rom

Framtid side 4.

VESTLANDSFA'N

ORGAN FOR STUDENTMÅLLAGET I BERGEN

Skivebakken 24
5000 Bergen

Redaksjon:
Olaf Almenningen
(ansvarleg)
Helga Kolstad
Rune Sørland

Forretningsnemnd:
Olaf Almenningen
(ansvarleg)
Tor Tolland
Postgato 71 472
Skivebakken 24

CULTUR KULTUR

Her i landet har det lenge vore ei svært utbreidd oppfatning at kultur, det er noko som må spreia, tilliks med andre varer. Det finst ulykkeligvis folk som er fødte «kulturlaus» og såleis må rekast som barbarar av fødsel. Folk som då har ei viss oppfatning av kva «kultur» verkeleg er og kva det «bør» vera, spreier si tolking av kunsten og sine daningsideal utover til «de brede lag av folket». Dette kan desse folka gjera fordi dei har den økonomiske makta i landet og såleis kan kontrollere massmedia. Difor er det at den borgarlege kulturoppfatninga er rådande her i landet.

Kulturelle er folk fyrst når dei kjem inn i «rette» miljø. Riv ein dei opp frå sin heimlege bakgrunn og plasserer dei i kulturreservat, vil nok snart «Kulturen» boble opp i dei, tur ein. Overklassen spreier si spesielle «culturoppfatning» og sin «kultur» utover til folk og tek dette som noko sjølvagt. Dei ser på seg sjølve som «culturoppfatning» og «culturskaparar», andre er berre mottakarar, og skal vera det. Herre-Knekt-spelet syner seg tydeleg her. Bønder og arbeidrar har ikkje noko slikt som «kultur» dei, men fer usemleig å når dei er seg sjølve og dyrkar sine eigne sermerke. Såleis høyrer ein ofte at no må ein spreia «kultur» utover til bygdene òg, der trengst det visst. Ein gløymmer då at folka her har sin eigen kultur og sine eigne samlivsformer, dei «manglar» ikkje nokon.

Dei same krinsane ser og på kulturen som ein eigen sektor av tilveret. Ein konsumerer bøker, teater og film på same måten som ein et god mat og drikk fine vinar. Deretter ovundrar ein elegante rytmar og smattar på verseemål, stutt sagt: ein er teknisk interessert i kunsten og berre det. Kulturlivet er blitt ei form for sektarisme på eit opphøg plan. «Kulturell» er ein til visse tider på dagen og visse dagar i veka, dei andre dagane nyttar ein tida til å pønske ut nye og meir utspakulerte metodar å tena pengar på.

Kultur er eit mykje vidare omgrep enn det som hittil er skissert, sjølvagt. Ofte set ein likskapsteikn mellom «kunst» og «kultur». Etter mi meining er «kunst» eit mykje trøngare omgrep. Det er sjølvagt svært vanskeleg å gje ein heilt fullnøydande definisjon på kva «kultur» eigenleg er for noko, men stutt sagt kan vi seie at det er summen av våre tankar, ord og gjerningar frå dag til annan.

Desse er i sin tur eit resultat og spegelbiletet av det samfunnet vi lever i. «Kultur» er såleis ikkje noko ein «har», men heller noko ein «er», som filosofen Gabriel Marcel seier det.

Å vere skapande ut frå eigne føresetnader og såleis bli klar over sin eigen identitet er viktig for personleg friedom og sjølvutfalding. Det er viktig å bli klår over sine eigne gjenvader og sermerke for så å odle dei og bygge dei vidare. Dette er ikkje alltid så lett når andre har definert korleis ein «skal» vere. Det er visse veremåtar som fører til «suksess», andre ikkje. Såleis kan vi ikkje seia oss nøgde med at nokre få utvalde skaper og definerer, medan andre skal konsumere dette, slik det no er i vårt kapitalistiske reklamesamfunn.

Å vere seg sjølv vil for mange seie at dei nyttar nynorsk mål i skrift og tale. Dette er langt fleire enn dei som har nynorsk hovudmål til artium. Men nynorsk vert ikkje rekna for «kultur» det, må vita, og bra er det. Det som ikkje er fullt så bra, er at dei som meiner dette, har makta i samfunnet og veit å nytta henne ut òg. Kor djupt «finculturen» eigenleg stikk, kan ein lett finne ut ved å sjå korleis dei «høgkulturelle» stiller seg til nynorsken og målørsla. Mange av desse «culturfri-

LUTHERSTIFTELSEN TENER MAMMON!

Vi kan ha så ymse slags meiningar om Kjell Bondevik, men at han er ein god målmann, må vi stort sett samna. Difor reknar vi også med at når Lutherstiftelsen gjev ut ei bok om kyrkje- statsråden vår, og attpåtil har late den uredde redaktøren og målmannen Arthur Berg føra biografien i penn, så skulle arbeidet vera eit lite tilskot til den nynorske bokhausten 1969. Stor vert difor undringa når vi blar gjennom boka og finn at berre eit kapittel er skrive på nynorsk. Men det er ikkje berre resten av Bergs biografi som er skriven på «norsk-dansk»: Sist i boka er det prenta eit foredrag av Bondevik — også på bokmål.

Korleis kan slikt gå til? Arthur Berg vedgår alt dette, og han er lei for at han ikkje har vore sterk nok til å stå mot presset. «Det var forlaget som ville det slik for å fremja salet,» seier han. «Men de må berre dengja laus på meg, for dermed kan eg stå sterkare ein annan gong dersom eg vert pressa til å skriva bokmål.» Vi legg saka fram for forlagsjefen i Lutherstiftelsen. Han har berre vore der eit år, fortel han, men dei som var eldre i bransjen rådde til at boka vart skriven på bokmål, for at ho skulle kunna nå fleire lesarar.

«Det kan vel tenkjast at det finst folk som ikkje vil kjøpa boka fordi ho er på bokmål,» seier vi.

«Velt De om nokon slike?» spør han då. Forlagsjefen kjemner elles ikkje til kvifor foredraget åt Bondevik er kome på bokmål.

«Vi fekk det slik, og slik let vi det gå inn i boka,» er svaret. (Ein melder i «Bergens Arbeiderblad» trur at foredraget er omsett frå engelsk.) Dette er eit typisk døme på korleis forlaga kan vera med på å dirigera språkutviklinga. Tanken på godt eller dårleg sal fører til at gode målfolk får valet mellom å

Hotell HORDAHEIMEN

C. Sundsgt. 18. Tlf. 32 320

PARADIS KONFEKT- og THESALONG

Ved vegkrysset, Paradis. Tlf. 72 666

Møtehuset FENSAL

K. Oscarsgt. 15. Tlf. 32 118

Skal du treffa kjennningar på byen så avtal møte på KAFFISTOVA til B.U.L. på Torgst. eller i HORDASTOVA, C. Sundsgt. 18.

Skal du ha ein «stor dag» heime og vil kjøpa ferdige smørbrød så får du dei aller beste på KAFFISTOVA og HOTELL HORDAHEIMEN

KAFFISTOVA til BUL

Torgst. 1. Tlf. 12 120

Isbaren SNORRE

Ved inngangen til Fensal, K. Oscarsgt. 15

ARNASTOVA

(Saman med NU og VM). Tlf. 40 486

Skal du ha ei hyggjestund med slekt eller vener så er matsalen i HOTELL HORDAHEIMEN rette staden.

ER DU PA TUR

CODE SMØRBRØD

til Indre Arna, så hugs på at me eig Arnastova saman med HU og VM. God kaffi og fimeleige lunsjrettar får du på Arnastova, som også leverar smørbrød og kan skipa til samkomer for store og små lag.

kan du også få sendt frå den nye leg overtektne «Paradis Konfekt- og Thesalong» som ligg like ved vegkrysset på Paradis. — «Thesalongen» serverer elles lunsj-rettar og delikate heimebakte tebrød og kaker. I disken er det særst stort utval i tobakks- og sjokoladevarer.

HAR DU

lyst på ein godbit når du er i byen så får du mange slike i Isbaren SNORRE, ved inngangen til Fensal. Du får mjuk is når det er varmt i veret og varme bikkjer (Hot dogs på godt norsk) helle året.

LAGSBRUKI TIL BONDEUNGDOMSLAGET I BERGEN L/L

schmeckerane» har aldri skjona ideane bak målørsla og føresetnadene for henne, og ein treng ikkje ha nokon illusjon om at dei nokon gong vil gjera det heller. Dei vil aldri nå så langt som det.

Desse folka tek sjeldan kunsten alvorleg, dei berre snakkar om han. Kunst er påverknad, difor gjeld det å ta brodden frå han. Dermed kan ein halde oppe status quo. Difor gjeld det òg at andre vurderer kunsten på same måten. «Finculturen» har såleis underminert heile funksjonen som kunsten bør ha i samfunnet, samstundes som kulturomgrepet er vorte heilt rangsunnd. Når ein forfattar eller kunstmålar prøver å framstille naud og elende, rangsidene i samfunnet, er det slett ikkje meininga hans at vi skal ovundra teknikken hans, nei, vi skal ut og rette på det som er gale, stutt sagt.

Konsekvensen av alt dette? Jau, at målørslid er klassekamp og ingenting anna.

God jull!

Mennesket Ivar Aasen

«Eg veit so vel, det finst ein barn med same kjensla inne, med same hug og same barm og same vom og minne. Og fann eg den, var alding rett, og livet skulde strida lett. Men det er vert å minnast, at me skad aldri finnast.»

Aasen tala ofte om ungdoms-kjæresten sin: «Det var det lukkelegaste året i mitt liv.» Han var av ei blodrik rett, og dertil diktar med fin sans for alt som var hugnadsant og tagert. Sært sakna han heim og huslyd all sin dag. Han sa sjølv at i hans fyrste manndomsår hadde saknaden ofte vore så sterk at det gjekk ut over nat-tesveveren. «Eg tenkte eg skulje spara all min elskhug til eg ein gong råka den rette, at eg kinn-ne gje henne det alt saman. —

Men den rette kom aldri.»

«Men all denne di oppspara kratt har gått inn i arbeidet ditt — det er difor du har kunna gjort så mykje.» meier eg (Anders Hovden).

«Å nei, det naturlege livet er alltid det rettaste, det gjer ein òg mest arbeidsfjort.»

«Men du har då funne så åt ekteskapet.» eg nemner eit par av visene hans.

«Det orda er ein vess etter ein lensmann på Strilelandet, eg sette det berre i rim.»

Det fortel at ein bondefjedd bokmann i Oslo tok han med seg heim på landet, han hadde nokre halvgamle systyr. Men dei var lange og magre. Aasen var vandsam på det, han treivst ikkje lenge der.

Det fortel og heime at han skal ha fria der i førirsaldere. Dette bar såleis til: Kona at ein av venene hans hadde ei systyr. Aasen og ho vart stordre i hop. Aasen kjem heim til Summøre og vitlar venen. Husfoklet fann seg ærend ut og let han og gjenta vera att toel-ne i stova, der dei sat både vel og lenge. Og folk gjekk på huseisiane og sa «hyss» gjen-nom helle huset.

Endeleg kjem ho ut.

«Om han hadde sagt nok?»

«Nei, ikkje om det,» svara gjenta.

Det var ei gild gjente, ho var både ljosteltt og livfull, både frisk og ferm.

Aasen reiste attende til Oslo og skreiv eit meistarleg friar-brev — du kan tru han fekk det til! Men det kom åtte dagar for seint. Hadde snøggvita vore i gang, den gongen, hadde Aasen hatt seg kjerring. Men det var ho ikkje. Sjå det var helle fellen.

Kor lukkelege må folk kjen-na seg no, som lever i ei tid då friarbrøva kjem ftsnok fram! Det var det at det hadde gått ein ung sprett og stormfria til gjenta. Og då no Aasen ingen ting hadde gode om det, smitka ho til med eit jaord straks. Eitt er i alle fall visst, at han heilt frå fjueårsalderen — då det var om ikkje med ungdomskjærs-ten — og ratt til han var nokre og førti år katta alle giftemakar av seg, så han kunne ofra seg heilt for si store sak og berre ha den å tenkja på. Seinare meinte han det heller ikkje vidare alvorleg med giftinga.

«Før eg var 40 år torde eg ikkje gifta meg, og etter den tid har eg ikkje hatt full tillru til kvinnfolka. Eg frykta med Holberg for, at ei ung kone kunne koma til å gje meg den slags ting som ektemenn ikkje set pris på.»

Så lenge han var fullt ar-beidsfjort, dreiv all hans evne og hug inn i arbeidet. Det store åndarbeid driv ein mann berre ei lei og døyver hans framfekte til alt anna. Han duger så vel-

dig til eit yrke at han vert duglaus elles. Aasen brukte til kvar tid all si kratt opp til eit verk, og utanfor dette vart han meir og meir upraktisk og hjelpelaus.

Men fyrst då han måtte leg-gja årane inn og ikkje lenger kunne arbeida, kjende han rett ubukka av sitt einselege stand. Båten dreiv liksom inn gjen-nom ein fjord, og elskungstug-lane song i liene på bår sidet kring alle desse heimane, der lukkelege menn budde med huslydane sine. Sjølv dreiv han som eit vrak.

For ein god ektemann og kjærlig far han hadde vortel-få hadde makta å skapa ein meir hugnadsam heim enn han. Men no kan kvinnfolka ha det så godt, liita seg med husgru-rane sine!

Nyårsaftan 1889 klokka 9 om kvelden sag eg ljos i vindauga hans og gjekk opp. Han hadde vore beden til professor Skav-lan, men ikkje funne fram mel-lom alle desse nye husa på Hegehaugen. Sat no heimne utan kveldsmat og ville ikkje bryr vertsfoklet. Han vart så glad då eg kom at han skjenkte meg ein dram, det han før aldri hadde gjort. Vi gjekk ut og skulle få oss mat. Men avdi det var høgtidskveld, var dei beste kafeane stengde.

Vi går då inn ein stad i Little Grensegaia. Men der band ma-ten innot, vi sette oss til berre med ei flaske øl. Omfram oss sat det berre eit par sjøguttar med kvar si gategjente. Dei var nok fulle, stakkar. Aasen gav gaaun etter dei og sa: «Høyter du ikkje at gjentene talar om deg, dei ser på deg og likar deg. Det beste har du enno i vente.»

Eg tykte han burde vera nøgd, som hadde gjort så mykje og var så namngjeten ein mann, og eg roste verket hans med varme ord.

Nei, han hadde liiten hugnad av verket sitt, og på innhaldet av orda hans høver hans eigne vers:

«Elstungen er den vænaste ut, som vekter fyr mann-sonom, den beve katta livet sitt bunt, som ikkje fær del i bonom.»

Seint og tunglynt drog han seg heim att, det var ingen heim, berre ein hybel, det var

ikkje noko å hasta etter. Den nyårsaftan la han seg ned utan mat.

Aasen kjende eit ungt nygitt par. Mannen sjølv, institusy-rar Grue, har fortalt meg dette: Då dei hadde fått fyrste barnet sitt, kom Aasen eins ærend opp og ville sjå det. Han sette seg atimnd voggja. «De veit ikkje kor rike de er, som eig denne vesle gudsgengelen.» Då gret han og gjekk straks etter.

Det var eit par år før han døydde, eg var prest på Lista og kom ein sving innom Oslo. Utanfor porten åt Aasen nøt-ter eg ei ung frue av kjennin-gane mine. Ho leier eit barn, ei tredårsamal gjente. Eg tek dei med inn.

Han sit krusen og kulstande i ein ruggesol ved ommen, og hans eige vers song så sårt kring han:

Ofte minnest eg mi gamle grenn, når eg framand mit verdi stend, bennann, fremdelans og live kjend, og likar på leiken illa.

Det var ikkje lenger ord i han, men eg såg at augo hans fylgde barnet som lelka på gol-vel. Raudleitt og tirande med oppløyst gult hår, med nakne arnar og lubne bein under den stutte barnekjolen stabba ho ein kring. Ho var berre som ein elnast ljøs smil, heile vektiga, jamvel på dei nakne oblogane var det smiledøkker.

Då skant det meg ein tanke. Berre såleis på gannan lyfter eg vesla opp i fanget på han og legg dei lubne armene kring halsen hans, så dei mjuke lok-kanne daskar bort det skrukke-te andletet hans. Vesla lika seg i fanget hans. Det var både fyrste og siste gongen eg har sett Aasen gråta. Men då bauta tårerne seg stille og blanke ned over dei djupe rukkene og grotsene i det gode andletet.

Året etter vitja eg han att, det var siste venda. Han sat endå meir samantallen og ord-laus. Det var liksom berre dei gode augo som enno levde. Dei kasta såre og lidande blink kring seg.

Fyrst då eg skulle fara, brød-de han opp: «Men du, kvar er det vesle barnet — tenk, ho sat her i fanget mitt og var ikkje redd meg!» Han hadde drymt eit heilt år om denne vesle

Skal du til Island?

For dei som eliar seg til Island og som treng praktisk hjelp i å måbera det mest turvande når dei reiser ikring på Sagaøya, eller som gjerne vil imponera kjenningar med islandsk seiemåtar, er det no kome ut ein hending liten lomme-parlør. Vestmannalaget er utgjevar, og det er sjølv-aste Eigil Lehmann som har sett i hop boka. Meste-parten av boka inneheld teigar med norske seie-måtar, ordelag og setnin-gar på venstre sida og is-landske på høgre, med ut-taleskrift for bår mål under kvart ord. Ljodskrifta er så bokstavrett at ingen treng ha gått noko islandsk språkkurs for å gjera seg nytte av parløren. Tilt slutt

har Lehmann sett opp to ordlister med sidetivisin-gar, ei med islandsk og ei med norske ord. I den norske ordlista har han teke med bokmålsord òg. Dei norske setningane er sjølv sagt på nynorsk, eller meir presist, på den nors-ken som Lehmann nyttar. Islendingar som klem til å bruka denne parløren, vil såleis tala vestmannamål. Men det er vel ikkje så farleg?

A. O.

Norsk-islandsk samtale-ordbok

Norsk-islenzk samtals-ordbók

Ein parlør ved

Eigil Lehmann

Vestmannalaget

Kr. 10.00.

Religiøsitet og riksmål

Blant riksmålsfolk er der ikke særlig stor henrykkelse når velmenende mennesker forsøker å fornye bibelsprog

og salmebok. De tror sim-pelthen ikke at moderniserin-gen fører til større oppslut-ning om kirken eller til et rikere religiøst liv.

Blant nynorsksfolk er der heller ikke bare vellæste å hø-re når oversettelser av sal-mer og bibeltokster kommer på tale.

Men den 14. mai så vi i Agder Tidende et inserat av sogneprest Kristian Nordlid, som var så inderlig fornøyet både med nynorsk- og bok-målsoversettelser:

«Det vil vera kjend, at i nynorsken er Fadervåret so usegjeleg godt omsett frå gresk. Og dei tri fyrste bø-nene hev denne formåa:

Låt namnet ditt helgast. Låt riket ditt koma. Låt vil-jen din råda på jorda so som i himmelen».

Sognepresten synes ikke riksmålsoversettelsen er god, og han mener å ha mange

hendinga med barnet. Då fyrst gjekk det opp for meg kra Ivar Aasen hadde ofra for folket sitt — si eiga livsluk-ke. Den heimkjære hadde gjort seg sjølv heimlaus for at folket hans skulle kjenna seg så mykje meir heime i sitt eige land.

(Dette stykket er henta frå diktarpresten Anders Hovden si bok «Ivar Aasen i kvadastja- get.»)

riksmålsfolk med seg når han kritiserer den glengse oversettelse av Fadervår: Helliget vørde ditt navn. Komme ditt rike. Skje din vilje som i himmelen så og på jorden.

Langt om lenge vil over-settelsen av disse bønner bli slik.

La navnet ditt bli hellig. La riket ditt komme. La vil-jen din råde på jorden så som i himmelen.

«Med slike ordelag vil Fadervåret også i riksmålet bli meir tydeleg, meire kor-rekt og meir i samsvar med det som me les i det greske språket. Og me vil vera glade for å få bruka Fadervåret slik, der det ikkje enno er høve til å bruka det, slik som nynorsken hev det», skriver sogneprest Nordlid.

Svært mange riksmålsfolk synes denne oversettelse først og fremst er hverdags-lig, uten høytid, uten patos. Dessuten er den klosset, tung og uskjønn. Og de som synes det, kan vanskelig tenke seg å forlate den tradisjonsrike oversettelse, de ord som har betydning noe for dem i årrek-ker, selv om nynorsksfolk skulle ønske å ha det slik fordi det er en høvelig form for sidemål der hvor de ikke har fått innført nynorsken — enno.

(Saksa frå «Frisprog», nr. 11-69)

Framhald frå side 1.

eigen økonomisk grunnvoll og var i røynda tilfeddige og labile militær-administrative samvælde. Desse lausleg samantknytte imperia ikkje berre vandra, men var og ute av stand til å ha eit sams språk som kunnar forståast av alle buarane. Innafor landegrensene budde dei ei mengd med isolerte folkegrupper som hadde sine eigne tungemål. Følgjelig vekjer ikkje på desse eller liknande imperium, men heller på dei

eigen økonomisk grunnvoll og var i røynda tilfeddige og labile militær-administrative sam-
vilde. Disse lausleg saman-
knytte imperia likte berre van-
ta, men var og ute av stand til
å ha eit sans språk som kunne
forståast av alle Ibuarane. In-
nanfor landegrensene budde de-
i mengd med isolerte folke-
grupper som hadde sine eigne
tungenål. Følgjeleg verkjer egg-
likte på desse eller liknande
imperium, men heller på dei
stammene og folksestaga, som
fast innadfor samveidegrense-
ne. Dei hadde sin eigen øko-
nomiske basis og sine eigne
språk, dette hadde forma seg
for lenge sidan. Soga seier at
desse stammspråka likte var
klassospråk, men sans mål for
helle stamma, og kunne følge-
leg forståast av alle.

eigen økonomisk grunnvoll og la blei var i røynda tilfeddige og labile i militær-administrative samvælde. Disse lausleg saman- knytte imperia likte berre vana, men var og ute av strand til å ha eit sans språk som kunne forstaa av alle Ibuarane In- norst laandegrensene budde de- ei mengd med isolerte folk- grupper som hadde sine eigne tungenål. Følgelig tenkte egger- iltkje på desse eller liknande imperium, men heller på dei stammene og folkelag, som fast innafør samvældegrense- fast. Dei hadde sin eigen øko- nomiske basis og sine eigne språk, dette hadde forma seg for for lange sidan. Soga seier at desse stammespråka likte var klassespråk, men sans mål for helle stamma, og kunne følge- leg forståast av alle.

Sjølvsegst fansi det dialektan og folkemål innafør her att, men det einiskaplege fellespråk- ket dominerte over dei og ord- na dei innunder seg.

Sjåtare då kapitalismen steig fram, då den føydale samfunns- skipnaden gjekst i oppløysing og ein nasjonal marknad vart

eigen økonomiske grunnvoll og la seg i røynda tilfedde og labile var i røynda tilfedde og labile militær-administrative samvilde. Desse lausleg samantkynte imperia lkte berre vantar, men var og ute av stand til å ha eit sams språk som kunne forståast av alle buarane. Innanfor landegrensene budde dei mange med isolerte folkegrupper som hadde sine eigne tungemål. Følgjeteig tenkjer eg ikkje på desse eller liknande imperium, men heller på dei stammene og folkeslaga som fanst innanfor samvilderegrensene. Dei hadde sin eigen økonomiske basis og sine eigne språk, dette hadde forma seg for lange sidan. Soga seier at desse stammespråka ikkje var klassespråk, men sams mål for helle stamma, og kunne følgjeteig forståast av alle.

Sjølvsegt fanst dei dialektar og folkesamlingar her att, men dei einskaplege folkespråket dominerte over dei og ordna dei innunder seg.

Seinare då kypitalen samfunnsfram, då dei føydale samfunnskipnaden gjefte i oppbøysing og ein nasjonal marknad vart og til, utvika folkeslaga seg til nasjonar og språka dei utvika seg til nasjonalspråk. Soga la seg til nasjonalspråka lkte provat at nasjonalspråka lkte i klassespråk, men einskapere follesamlingar for helle folket og nasjon.

eigenøkonomisk grunnvoll og i røynda tilfeddige og labile var i røynda tilfeddige og labile militær-administrative samvilde. Desse lausleg samantknytte imperia likte berre vantar, men var og ute av stand til å ha eit sams språk som kunne forståast av alle tjuarane. Innanfor landegrensene budde dei mange med isolerte folkegrupper som hadde sine eigne tungemål. Følgjeleg tenkjer eg ikkje på desse eller liknande imperium, men heller på dei stammene og folkelag som stannar innanfor samvildegrensene. Dei hadde sin eigen økonomiske basis og sine eigne språk, dette hadde forma seg for lenge sidan. Soga seier at desse stammespråk ikkje var klassespråk, men sams mål for heile stamma, og kunne følgjast forstaa av alle.

Sjølvsegt fanst det dialektar og folkemål innanfor her att, men dei einskaplege folkespråket domineerte over dei og ordet dei innunder seg.

Seinare då kapitalismen steig skipnaden gjekk i oppløysing og ein nasjonal marknad vart til, utvika folkeslaga seg til nasjonar og språk dei utvikkla seg til nasjonalspråk. Soga la provat at nasjonalspråk ikkje er klassespråk, men einskaplege fellesmål for heile folket og nasjonen.

Det vart før sagt at språket som kommunikasjonsmiddel, som tenar alle samfunnslag likt og er til bane for alle klassar. Men menneske, dei einstilde sosiale grupper og klassane har slett ikkje same tilhøvet andruse språk. (Her kan eg. O. A., som onsejar ikkje halde mege som å skyve inn ein merknad: Det er viktig å merke seg at alle samfunnsklassa ikkje øver alle stor innverknad på språket. I ei kapitalistisk samfunn

eigen økonomisk grunnvoll og i røynda tilfelldige og labile var i røynda tilfelldige og labile militær-administrative samvilde. Disse lausleg samanknytte imperia likte berre viltta, men var og ute av stand til å ha eit sans språk som kunne forståast av alle Ibuarane. Innforfar landegrensene budde derfor ei mengd med isolerte folkene. Dei hadde sin eigen økonomiske basis og sine eigenar språk, dette hadde forma seg for lange sidan. Soga seier att desse stammespråka likte var klassespråk, men sans mål for heile stamma, og kunne følgjelæg forståast av alle.

Sjølvsegt fanst det dialektar og folkemål innover her att, men det einstakleige fellesspråket dominerde over dei og ordna dei innunder seg.

Seinare da kapitalismen steig fram, da den føydale samfunnsstrukturen gjekk i oppløysing og ein nasjonal marknad vart oppbygd, utvikla folkelaga seg til nasjonal og språka deiira vart til nasjonal språk. Sogala seg til nasjonalspråk. Sogala provat at nasjonalspråka likte var klassespråk, men einstakleige fellesmål for heile folket og nasjonen.

Det vart før sagt at språket som kommunikasjonsmiddel for alle samfunnslag likt og tenest til bære for alle klassar. Menar menneska, dei einstakleige sosiale gruppane og klassane har slett ikkje same tilhøvet andsnest språket. (Her kan eg. O. A., som omsejnar ikkje halde megge for å skyve inn ein merknad: Det er viktig å merke seg at alle samfunnsklassa ikkje øvte alle stund innverknad på språket. I eit kapitalistisk samfunn vil borgarskapet influere mest på nasjonalspråket, medan proletariet eller arbeidar-klassane vil styre språkutviklinga i eit sosialistisk samfunn.) Dei treis interesse og tvunge sitt eige vokabular og sin eigen terminologi inn i det. Sars tydeleg av dette for det øvste skiktet av dei styrande klassene sitt vedkomande. Dei har mist kontaktkommande folket og harar det-

Dei egeld da adelsaristokrata

eigenøkonomisk grunnvøll og i røynda tilfeldige og labile var i røynda tilfeldige og labile militær-administrative samvilde. Desse lausleg samantatte imperia lichte berre vantar, men var og ute av stand til å ha eit sams språk som kunne forståast av alle tjuarane. Innanfor landegrensene budde dei nasjonar med isolerte folkegrupper som hadde sine eigne tungemål. Følgjeleg vektjer eg ikkje på desse eller liknande imperium, men heller på dei stammane og folkelaga som stannar innanfor samvildegrensene. Dei hadde sin eigen økonomiske basis og sine eigne språk, dette hadde forma seg for lenge sidan. Soga seier at desse stammespråk lichte var heile stamma, og kunne følgjeleg forståast av alle.

Sjølvsegt fanst dei dialekta og folkemål innanfor her att, men dei einskapplege folkespråk dominerer over dei og ordet dei innunder seg.

Sethare då kapitalismen steig fram, då den fyrdale samfunnsstrukturen gjekk i oppløysing, skapnad den nasjonal marknad vart og ein nasjonal folkelaga seg til til utvikla folkelaga seg til nasjonar og språkta dei utvikla seg til nasjonalspråk. Soga la seg til nasjonalspråk. Ikkje provrar at nasjonalspråk lichte er klassepråk, men einskapplege folkesamfund for heile folket og nasjonen.

Det vart før sagt at språket som kommunikasjonsmiddel som kommunikasjonsmiddel og tenar alle samfunnslag likt og er til bane for alle klassar. Men menneske, dei einskilde sosiale gruppane og klassane har slett ikkje same tilhøvet andresne språk. (Her kan eg O. A. A. som omsejlar ikkje hadde meg for å skyve inn ein merknad. Det er viktig å merke seg at alle samfunnsklassa ikkje øve alle samfunnsklassa ikkje øve vil borgarskapet influere mest på nasjonalspråket, medan proletariet eller arbeidar-klassa vil styre språkutviklinga i eit sosialistisk samfund.) Dei treis-tar å nytte språket i si eigen interesse og tvinge sitt eigen kabular og sin eigen terminologi inn i det. Sers tydeleg er dette for dei øvste skiktet av dei styrande klassene sitt vedkomande. Dei har mist kontaktspråk med folket og har det. Dette gjeld då adelsaristokratiet og dei øvste laga av borgarskapet. «Klasse»-dialektar fargongar og salongspråk vert ten ser sin ofte desse dialekta klassifiserte på ein misvisende måte. Ein talar om

eigen økonomisk grunnvoll og eigen politisk-administrativ sam-
var i røynda tilledige og labile
militær-administrative sam-
vilde. Desse lausleg saman-
knytte imperia ikkje berre van-
te, men var og ute av stand til
å ha eit sams språk som kunne
forståast av alle buarane. Inn-
forfar landegrensene budde depe-
nator landegrensene hadde depe-
ei mengd med isolerte folke-
grupper som hadde sine eigne
tunge mål. Følgjeleg tenkjer egge-
likke på desse eller liknande be-
impetium, men heller på dei
klassespråk, men sams mål for
heile stamma, og kunne følgje-
leg forståast av alle.

Sjølvsegst fansi det dialektan
og folkelan imator her att,
men det einstakelege felle-språk
ket domineerte over dei og ord-
na dei innunder seg.

Seinare da kapitalismen steig
fram, da den føydele samfunns-
skipnaden gjekk i oppløysning
og ein nasjonal marknad vart
til, utvikla folkeslaga seg til
nasjonal og språk dei utvirk-
la seg til nasjonalspråk. Soga
provar at nasjonalspråk ikkje
er fellespråk, men einstake-
ge fellesmål for heile folket og
nasjonen.

Det vart før sagt at språket
som kommunikasjonsmiddel
tener alle samfunnslag likt og
er til bane for alle klassar. Men
meneske, dei einstidige sosiale
gruppene og klassane har slett
likke same tilhøvet andysyns-
språket. (Her kan eg, O. A.,
som omseier ikkje hade mege-
for å skyve inn ein merknad:
Det er viktig å merke seg at
alle samfunnsstikka ikkje øve-
like stors innverknad på språk
ket. I eit kapitalistisk samfunn
vil borgarskapet influere mest
på nasjonalspråket, medan pro-
letariatet eller arbeidarklassa
vil styre språkutviklinga i eit
sosialistisk samfunn.) Dei treis-
loggi inn i det. Sars tydeleg av
dei styrande klassene sitt ved-
komande. Dei har mist kontak-
ten med folket og hatar det.
Dette gjeld da adelsaristokra-
tiet og dei øvrste laga av bor-
garskapet. «Klasse»-dialektar
fargengar og salongspråk vert
ren ser ein ofte desse dialekta-
ne klassifiserie på ein misvi-
sande måte. Ein talar om
«adelspråk», «borgarleg språk»
i motsetnad til «proletarspråk»
og «bondespråk». Merkeleg nok
finst det ein del kerner i sam-
ut frå dette meiner at nasjonal-
språket er ein fiksjon og at dei

[illegible][illegible]

eigenøkonomisk grunnvoll og i røynda tilfeldige og labile var i røynda tilfeldige og labile militær-administrative samvilde. Desse lausleg samanknytte imperia likte berre viltta, men var og ute av stand til å ha eit sans språk som kunne forståast av alle Iburane. Innafor landegrensene budde denarfor landegrensene hadde ei mengd med isolerte folkegrupper som hadde sine eigne tungemål. Følgjeleg vekjer eg her ikkje på desse eller liknande imperium, men heller på dei stammene og folkslaga, som fanst innafor samvildesgrensa. Dei hadde sin eigen økonomie. Dei hadde sine eigne nomistiske basis og sine eigne språk, dette hadde forma seg for lenge sidan. Soga seier att desse stammespråka likte vaarlasse klasserpråk, men sams mål for heile stammen, og kunne følgjelæg forståast av alle.

Sjølvsagt fanst det dialektalar og folkenål innafor her att, men dei enskaplege fellesspråket domineerte over dei og ordna dei innunder seg.

Seinare då kapitalismen steig fram, då den føydale samfunnsstrukturen gjekk i oppløysing og ein nasjonal marknad vart oppretta, utvikla folkslaga seg til nasjonar og språka deira utvikla seg til nasjonalspråk. Soga la seg til nasjonalspråk. Soga provat at nasjonalspråka likte vera ei klassepråk, men enskaplege fellesmål for heile folket og nasjonen.

Det vart før sagt at språket som kommunikasjonsmiddel tenner alle samfunnslag likt og er til bane for alle klassar. Men menneske, dei einstidige sosiale gruppane og klassane har sleit ikkje same tilføvet andsnese språket. (Her kan eg, O. A., som omseijar ikkje halde megen for å skyve inn ein merknad; Det er viktig å merke seg at alle samfunnsklassika ikkje øverlike stor innverknad på språket. I eit kapitalistisk samfunn vil borgarskapet influere mest på nasjonalspråket, medan proletariet eller arbeidarklassas vil styre språkutviklinga i eit sosialistisk samfunn.) Dei freistar å nytte språket i si eigare interesse og tvinge sitt eige vokabular og sin eigen terminologi inn i det. Særs tydeleg er dette for dei øvrste skiktet av dei styrande klassene sitt vedkomande. Dei har mist kontakten med folket og hatar dette. Dette fjeld då adelsaristokrati og «bondespråk». Merkelig nok finst det ein del kerneratar som it frå dette meiner at nasjonalspråket einast er klassepråk røynda einast er klassepråk til.

Eg for min del trur at ingenting kan vera mein urett emndette. Ex det mogeleg å sjå på desse dialektalar og jargonangosom sjølvstendige språk? Absolutt ikkje. Det er uråd, for det første fordi desse dialektalar og jargonangane saknar sin eigen grammatisk bygnad og eit eigen grunnleggjande orthilfang — dei låner dette frå nasjonalspråket. For dei andre er det umogelig fordi dialektalar og jargonang berre har eit avgrensa sirkulasjonsområde innafor dei høgere laga i den eine eller den andre klassen og såles er totalt udugande som kommunikasjonsmiddel mellom menneske og for samfunnet som heilsak. Kva er det då i dei spesielle ord som speglar att aristokratets og borgarskapets apertifikke smak, ei samling uttrykke og talemåtar som er rat-

eigenøkonomisk grunnvoll og eigenøkonomisk administrativ sam-
var i røynda tilfedde og labile
militær-administrative sam-
vilde. Desse lausleg saman-
knytte imperia ikkje berre van-
ta, men var og ute av stand til
å ha eit sans språk som kunne
forståast av alle thuarane. In-
narfor landegrensene budde de-
nast landegrensene budde de-
ni ei mengd med isolerte folke-
grupper som hadde sine eigne
tungenal. Følgjeleg ventur eg
ikkje på desse eller liknande
imperium, men heller på dei
stammene og folkeslaga som
fann innarfor samvdegrense-
ne. Dei hadde sin eigen øko-
nomiske basis og sine eigne
språk, dette hadde forma seg
for længe sidan. Soga seier at
desse stammespråka ikkje var
klassespråk, men sams mål for
heile stamma, og kunne føle-
leg forståast av alle.

Sjølvsegt fannst dei dialektar
og folkeslall innarfor her att,
men det einskapelege fellessprå-
ket domineerte over dei og ord-
na dei innunder seg.

Snare då kapitalismen steig
fram, då den føydale samfunns-
skipnaden gjekk i oppløysing
og ein nasjonal marknad vart
er til bane for alle klassar. Men
menneske, dei einstidige sosiale
gruppene og klassane har slett
ikkje same tilføret andnesne
språk. (Her kan eg, O. A.,
som omseier ikkje haide me-
for å skyte inn ein merknad:
Det er viktig å merke seg at
alle samfunnsstikka ikkje øvere-
like stor innverknad på språk
ket. I eit kapitalistisk samfunn
vil borgarskapet influere mest
på nasjonalspråket, medan pro-
letariatet eller arbeidarklassen
vil styre språkutviklinga i eit
sosialistisk samfunn.) Dei freis-
tar å nytte språket i si eiga
interesse og tvunge sit eige vo-
kabular og sin eigen termino-
logi inn i det. Særs tydeleg er
dette for dei øvste skiktet av
dei styrande klassene sitt ved-
komande. Dei har mist kontak-
ten med folket og hatar det.
Dette gjeld då adelsaristokra-
tiske dialektar og jargonangale-
som sjølvstendige språk? Abso-
lutt ikkje. Det er uråd, for dei
første fordi desse dialektane og
jargonangane saknar ein eigen
grammatisk bygnad og eit eige
grunnleggjande ordtilfang —
dei låner dette frå nasjonal-
språket. For dei andre er dei
umogeleg fordi dialektar og
jargonangar berre har eit avgren-
sa sirkulasjonsområde innfor-
dei høgare laga i den eine eller
dei høgare klassen og såles er
totalt udugande som kommu-
nikasjonsmiddel mellom men-
neske og for samfunnet som
heilskap. Kva er det då i dei
fau, dei har eit visst utval av
spesielle ord som speglar att
aristokratets og borgarskapefs
uttryk og talenar som er råk-
tnerne og galante, og som sak-
nar dei "grove" uttrykka og
seiemåte som ein finn i na-
sjonalspråket. I tillegg til dette
brukar dei ei viss mengd fra-
mandord. Men hovudkompo-
nentane i språket, det vil då

Engels taler her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessig vilkårsbundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametralt motsette av dei ideane proletarane maber. Men kva har då dette med nasjonal-pråk eller språk med sin klassepråk eller språk? Kan eksistensiell klassemessighet vere eit samfunn tena, som argument for språket sin klassekarakter?

Engels talar her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessige vilkårshundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametrale motsatte av dei idiane proletarane måler. Men kva har då dette med nasjonal-pråk eller språk? sin klasse-sekarakter? å gjer? Kan eksistensen av klassemotsnadene til ei samund vena som argument for språk? sin klassekarakter eller mot det nødvendige rakter eller mot det nødvendige i å ha eit einspråkleg nasjonal-pråk? Marxisme seier at språkfellesskapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

Engels taler her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessig vilkårsbunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at forarbeidsskassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametral motsette av dei ideane proletarane måber. Men ikkje har dei dette med nasjonal-pråk eller språk! Kan eksis-tereraktar å gjer? Kan eksis-teransen av klassemessigadene i eit samfunn tena som argu-ment for språket sin klasseka-riker eller mot det nødvendige i å ha eit einskapleg nasjonal-
språk? Marxismen seier at språklikekapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. Å. for eiga rek-ning skrive inn at ein må vera fullt medvitn om at det finst klassemessigadene innover lan- degensem, og at dei einskilde laga av samfunnet har ull evne til å påverne nasjonalpråk- et i den lei dei ønsjer, alt etter kva for politisk og øko- nomisk makt dei har i samfun- net. Dette skulle vera tydeleg

Engels talar her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessige vilkårshunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diameter motsette av dei ideane proletarne måber. Men kva har då dette med nasjonal-språket eller språket sin klasse-sekretær å gjera? Kan eksistensen av klassemessigheten i eit samfunn tena som argument for språket sin klasse-rakker eller mot det nødvendige i å ha eit einskapleg nasjonal-språk? Marxismen seier at språkleikskapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skyte inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klassemessnader innarfor landegrensene, og at dei einstkide laga av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonal-språket i den lei dei ønskjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Norge.)

Kjennest dei førenemnde karnatane ved denne marxistiske tesen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842—1911, (transk til Karl Marx) og me-

Engels talar her slett ikkje om klassespåk, men om klassesjemeisje vilkårsbundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diameter motsette av dei ideane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-spåk eller spåk sin klasseaktsekrakter å gjera? Kan klassestensen av klassemoesnadene i eit samfunn vena, som argument for spåk sin klasseaktsekrakter eller mot det nødvendige i å ha eit einskapleg nasjonal-spåk? Marxisme seier at spåklikestkapet er eit av dei viktigaste kjennetelkna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skyte inn at ein må vera fullt medvitn om at det finst klassemoesnader innarfor landegrensene, og at dei einskilde laga av samfunnet har ullk evne til å påverke nasjonal-spaket i den lei dei ønsket, altetter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kameratane ved denne marxistiske tesse?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842—1911, versjon til Karl Marx) og melner at han i brosjyra «Spåketei og revolusjonen» erkljerer og spåk sin «Klasseaktsekrakter» og fornektar at eit sams nasjonal-spåk finst. Dette stemmer ikkje. Lafargue talar nok om idear og austrokratispåketei, men ikkje om austrokratispåketei som må

Engels talar her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessig vilkårsbunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diameter motsette av dei ideane proletarne måber. Men kva har då dette med nasjonal-pråk eller språk? Kan eks-sekretær i å gjer? Kan eks-språk? Marxinen seier at språklikestappet er eit av dei viktigaste kjemneleina på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skyle inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klasseomsesmer innafør lan-degensene, og at dei einskilde laga av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonal-pråk i den lei dei ønskjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skule vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjemest dei førenemnde kameratane ved denne marxistiske tessen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842—1911, person til Karl Marx) og meirer at han i brosjya «Språket og revolusjonen» erklærer språket sin «Klassekarakter» og fornekta at eit sams nasjonal-pråk finst. Dette stemmer ikkje. Lafargue talar nok om kje, Lafargue talar nok om adels- og aristokratispråk og dei ymse jargongane som må finnas i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane gløymer at Lafargue som ikkje interesserte seg for skilnaden mellom språk og jargong og atundom kunne kalla dialektar for «kunstig talar», somme-

Engels talar her slett ikkje om klassespør, men om klassemessig vilkårshunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er eit diametralt motsette av dei ideane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-spørket eller spørket sin klasse-sekarakter å gjera? Kan eksistensen av klassemotsetnadene i eit samfunn tena som argument for spørket sin klassekarakter eller mot det nødvendige i å ha eit einskapleg nasjonal-spørk? Marxsmen seier at språdelkskapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for elga rekning skyte inn at ein må verna fullt medviten om at det finst klassemotsnader innalor landdegenene, og at dei einskilde laga av samfunnet har ulik evener til å påverke nasjonal-spørket i den lei dei ønskjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kameratane ved denne marxistiske tesen?

Det viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842-1911, ein person til Karl Marx) og meirer at han i brosjyra «Spørket og revolusjonen» eikjenner spørket sin «klassekarakter» og fornekter at eit sams nasjonal-spørk finst. Dette stemmer ikkje, Lafargue talar nok om adel- og aristokratispørket og dei ymse jargongane som må finnas i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane gløymer at Lafargue som ikkje interesserte seg for skinhuden mellom spørk og jargong og stundom kunne kalla dialektikk for «kunstig tale», sommeider for «jargong», greitt og likeframt forklarar i brosjyra si at «dei kunstferdige spørket som kjennetelmar aristokratielaget har valse fram frå det sams til borgarar og handverkjarar, til proletarar, og også vert tala

Engels talar her slett ikkje om klassespåk, men om klassensame seg vilkårshunde idelar, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diameterl motsette av dei idane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-spåk eller spåk sin klassekaraktær å gjer? Kan ei nasjonal-spåk vere ei klassekaraktær i å ha eit einskapleg nasjonal-spåk? Marxisme seier at språkfellesskapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skylte inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klassensamehader innarfor lan-degrene, og at dei einiskilde laga av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonal-spåket i den lei dei ønsjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfun-net. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemde kameratane ved denne marxistiske tesen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842–1911, versen til Karl Marx) og meirer at han i brosjyra „Spåketei og revolusjonen“ eikjenner spåketei sin „klassekaraktær“ og fornektar at eit sams nasjonal-spåk finst. Dette stemmer ikkje. Lafargue talar nok om adeis- og austrotratspåketei og dei ymse jargongane som må finnst i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane glemmer at Lafargue, som ikkje interesserte seg for skilnaden mellom spåk og jargong og stundom kunne kalla dialektane for „kunstig tale“, somme ne for „jargong“, greitt ukider for „jargong“, greitt ukleikramt forklarar i brosjyran si at „det kunstferdige spåketei som kjenneteknar aristokratetei har vaksen fram frå dei sams folkenålet, som også vert tala av borgarna og handverkarar, av by og land“.

I, og med dette vedgår Lafargue kor naudsyngleg fellesspåketei er. Samstundes er han fullt medviten om den underordna karakteren aristokratetei sitt språk har. Det same gjeld for

Engels talar her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessig vilkårsbunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgerlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametralt motsette av dei ideane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-språk eller språk et sin klasse-seksakter å gjer? Kan eksistensen av klassemessigdane i eit samfunn tena som argument for språk et sin klassekarakter eller mot det nødvendige i å ha eit einskapleg nasjonal-språk? Marxisme seier at språk et nasjonal-språk et viktigaste kjennetegna på ein nasjon.

(Her vill eg O. A. for eiga rekning skyve inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klassemessigdom innfor lardegrensene, og at dei enskilde laga av samfunnet har ulik evne til å påverka nasjonal-språk et. Men det er dei gjenstet, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kampanene ved denne marxistiske tesa?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842-1911, versjon til Karl Marx) og meiner at han i brosjyra «Språk et og revolusjonen» erkjenner og språk et sin «klassekarakter» og fornekta et i eit sams nasjonal-språk finst. Dette stemmer ikkje. Lafargue talar nok om adels- og aristokrat-språk et og dei ymse jargongane som må finnst i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kampanene interesserte seg for skilnaden mellom språk et jargong og stundom kunne kalla dialekt-ane for «kunstig tale», sommeider for «jargong», greitt og likeframt forklarar i brosjyra si at «det kunstnerdige språk et som kjennetknar aristokratiet og folkemakta fram frå dei sams harlemak et, som også vert tala av borgarar og handvekarar, av by og land».

I og med dette vedgår Lafargue kor naudsynleg fellesspråk et er. Samstundes er han fullt medviten om den underordna karakteren aristokratiet sitt språk har. Det same gjeld for andre dialektar og jargongar. (Ein merknad i samband med dette: Det finst her i Noreg døme på at aristokratiet og dei høgere laga av folket ser på sin eiga jargong som det «beste» og «fineste» og vill blande den-

Engels talar her slett ikkje om klassepråk, men om klassemessig vilkårsbunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgerlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametrale motsatte av dei ideane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-pråk eller språk til sin klasse-sekskarakter å gjera? Kan eksistensen av klassemessigdane i eit samfunn verna som argument for språket sin klassekarakter eller mot det nødvendige i å ha eit einspråkleg nasjonal-pråk? Marxismen seier at språklikekshet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skyte inn at ein må vera fullt medvitn om at det finst nasjonalsetsnader innad i landdegrensene, og at dei enskilde laga av samfunnet har ull evne til å påverke nasjonalpråket i den lei dei ønsket, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kameratane ved denne marxistiske tessen?

Det viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842–1911), av versjon til Karl Marx) «Språket og revolusjonen» eklekner og språket sin «klassekarakter» og fornektar at eit sams nasjonal-pråk finst. Dette stemmer ikkje. Lafargue talar nok om dei ulike jargongane som må finnas i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane gløymer at Lafargue, som ikkje interesserte seg for skilnaden mellom språk og jargong og stundom kunne kalla dialektane for «kunstig tale», somme tider for «jargong», greitt og likeframt forklarar i brosjyra si at «det kunstferdige språket som kjemmelikar aristokratiet» har verna frå det sams folkemålet, som også vert tala av borgarar og handverkantar, av by og land».

I, og med dette vedgår Lafargue kor naudsyntleg felle språk er. Samstundes er han fullt medvitn om den underordna rollen til språket i sitta karakteren aristokratiet og jargongar. Det same gjeld for andre dialektar og jargongar. (Ein merkand i samband med dette: Det finst her i Noreg døme på at aristokratiet og dei høgre laga av folket ser på sin eigen jargong som det «beste» og «fineste» og vil blande den med spesielle dialektar inn i felle språket samstundes som innslag frå andre dialektar ikkje kan tolererast. Dette heng og løyve saman med dei politiske tiltaka i landet, sjølvsaft.)

Ut frå dette skulle det då

Engels talar her slett ikkje om klassespråk, men om klassesemseg vilkårsbundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politiske syn. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametralt motsette av dei idane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-språk eller språk? Kan ei-karakterer i gjev? Kan ei-standen av klassemosjonane eit-samfund vena som argu-ment for språk? sin klasse-karakter eller mot det nødvendige i å ha eit einspråkleg nasjonal-språk? Marxisme seier at språk-klassekapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rek-ning skylte inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klassemosjonar innarfor lan-degrene, og at dei einstidige laga av samfundet har ulik ev-ne til å påverke nasjonal-språ-ket i den lei dei ønsjer, alt etter kva for politisk og øko-nomisk makt dei har i samfun-net. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kameratane ved denne marx-istiske tessen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842-1911, versen til Karl Marx) og mei-ner at han i brosjyra „Språk- og revolusjonen“ erkjenner språket sin „karakterer“ og gløymmer at Lafargue som ikkje interesserte seg for skilnaden mellom språk og jargong og stundom kunne kalla dialekt-ane for „kunstig tale“, somme-ner for „kunstig jargong“, somme-tider for „jargong“, grei-likframt forklarar i brosjyra si at det kunstferdige språket som kjenneteknar aristokratiet har vaksen fram frå dei sam-folkenal, som også vert tala av borgarar og handvekarar, av by og land“.

I, og med dette vedgår Lafar-gue kor naudsyntleg fellesprå-ket er. Samstundes er han fullt medviten om den underordna stiltarkeren aristokratiet sitt språk har. Det same gjeld for andre dialektar og jargongar.

(Ein merknad i samband med dette: Det finst her i Noreg døme på at aristokratiet og dei høgre laga av folket ser på sin eigen jargong som det „beste- og „finaste“ og vil blande den- ne spesielle dialekten inn i fel-lespråket samfundes som inn-slag frå andre dialektar ikkje kan tolererast. Dette heng og nøy saman med det politiske Ut frå dette skulle det då vera klart at tilvisinga til La-fargue skyt over målet.

Ei tid gjorde dei russiske aristokratane ved tsarens hoff seg til med å tale fransk. Dei seg til med å tale fransk. Dei seg snubbt i og med at dei vart på fransk når dei skulle

Engels talar her slett ikkje om klassespråk, men om klassemessige vilkårshundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametrale motsette av dei ideane proletarne måber. Men kva har då dette med nasjonalspråket eller språket sin klasse-sekarakter å gjera? Kan eksistensen av klassemessige idear i eit samfunn tena som argument for språket sin klassekarakter eller mot det nødvendige i å ha eit einstakeleg nasjonalspråk? Marxsmen seier at språket skapespør eit av dei viktigaste kjemneleikna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skyte inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klassemessigadar innator landdegenens, og at dei einstakelege av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonalspråket i den lei dei ønskjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kammeratane ved denne marxistiske tesaen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842—1911, versjon til Karl Marx) og meiner at han i brosjyra «Språket og revolusjonen» erklærer språket sin «klassekarakter» og fornektar at eit sams nasjonalspråk finst. Dette stemmer ikkje med dei ymse jargongane som mådel- og aristokratispråket og dei ymse jargongane som mådel- og aristokratispråket og dei ulike laga av samfunnet. Men desse kammeratane glyrmer at Lafargue, som ikkje interesserte seg for skinnaden mellom språk og jargong og stundom kunne kalla dialektane for «kunstig tale», sommeine tider for «jargong», greitt og likeframt forklarar i brosjyra si at «det kunstnerdige språket som kjemneleiknar aristokratiet som folkenålet, som også vert tala av borgarar og handvekarar, av by og land».

I, og med dette vedgår Lafargue kor naudsyntge fellsspråket er. Samstundes er han fullt medviten om den underordna karakteren aristokratiet sitt språk har. Det same gjeld for andre dialektar og jargongar.

(Ein merknad i samband med dette: Det finst her i Noreg lømme på at aristokratiet og dei nógare laga av folket ser på sin eigen jargong som dei «beste» og «finaste» og vil blande denne spesielle dialekten inn i fellsspråket samstundes som innslag frå andre dialektar ikkje kan tolererast. Dette heng og nógare saman med dei politiske tilhøva i landet, sjølvsaeg.)

Ut frå dette skulle det då vera klårt at tilvisinga til Lafargue skytt over målet.

Ei tid glønde dei russiske aristokratane ved tsarens hoff seg til med å tale fransk. Dei var snubbt i og med at dei braut på fransk når dei skulle tala russisk med tilnærma fransk tonelag. Men dette tyder på ingen måte at dei fanst noko russisk språk som var sameige med det russiske folket, for heile det russiske folket, for heile dei kammeratar gjer her minst to mistakt: Det første mis-

Engels talar her slett ikkje om klassespør, men om klassesegnings villkårsbunde idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgerklassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametrale motsette av dei ideane proletarane måber. Men kva har då dette med nasjonal-spøraket eller språket sin klasse-sekarakter å gjera? Kan eksistensen av klassemotsetnadene i eit samfunn tena som argument for språket sin klasse-sekarakter eller mot det nødvendige i å ha eit einskapleg nasjonal-spørak? Marxisme seier at viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skyte inn at ein må vera fullt medvitnen om at det finst klassemøtsemader innatfor landsdegrensene, og at dei einstkilde laga av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonal-spøraket i den lei dei ønskjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kameratane ved denne marxistiske tesaen?

Del visser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842—1911, versjon til Karl Marx) og meirer at han i brosjyra «Språket og revolusjonen» erklener språket sin «klassekarakter» og formektar at eit sams nasjonal-spørak finst. Dette stemmer ikkje. Lafargue talar nok om kj. Lafargue talar nok om adels- og aristokratispråket og dei ymse jargongane som må finnst i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane gløymer at Lafargue sin ikkje interesserte seg for skilnaden mellom språk og jargong og stundom kunne kalla dialektale for «kunstig talle», somme-ner tidar for «jargong», greit og likeframt forklarar i brosjyra si at «det kunstferdige språket som kjemnelmar aristokratiet har valskt fram frå dei sams folkemålt som også vert tala av borgarar og handvekkarar, av by og land».

I og med dette vedgår Lafargue kor naudspynleg fellesspråket er. Samstundes er han fullt medvitnen om den underordna karakteren aristokratiet sitt språk har. Det same gjeld for andre dialektar og jargongar.

(Ein meknad i samband med dette: Det finst her i Noreg døme på at aristokratiet og dei høgre laga av folket ser på sin eigen jargong som det «beste» og «finaste» og vil blande dei- og spesielle dialektar inn i fellesspråket samstundes som innklar frå andre dialektar ikkje kan tolererast. Dette heng og høye saman med dei politiske tilhøva i landet, sjølvsaagt.)

Ut frå dette skulle det då vera klart at tilvisinga til Lafargue skyt over målet.

Ei tid gjorde dei russiske aristokratane ved tsarens hoff seg til med i tale fransk. Dei var snobbut i og med at dei brant på fransk når dei skulle tala russisk med tilhøyma fransk toneleg. Men dette tyder på ingen måte at dei fastnoko på ingen måte som var sameige russisk språk som var sameige for heile det russiske folket.

Vare kameratar! Eg har minst to misliar. Det første misliet er at dei gjer seg i forveksle språket med overbyggnaden. Det trur at om overbyggnaden har klassekarakter, så må språket vera eit klasse-spørak og ikkje eit nasjonalt folkemålt som alle har sams. Men eg har tidlegare

Engels talar her slett ikkje om klassespråk, men om klassesemseg vilkårsbundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarlassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diametralt motsette av dei idane proletarane måber. Men idane proletarane måber, som kva har då dette med nasjonalspråket eller språket sin klassekaraktær? Kan dei nasjonalistiske idear i å ha eit einskapleg nasjonalspråk? Marxisme seier at språklike skapet er eit av dei viktigaste kjennetekna på ein nasjon.

(Her vil eg O. A. for eiga rekning skylte inn at ein må vera fullt medviten om at det finst klassemosnader innarfor landsdelsene, og at dei einskilde laga av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonalistiske idear i den lei dei ønsjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenomnde kameratane ved denne marxistiske tessen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842-1911, ein versjon til Karl Marx) og meiner at han i brosjyra „Språket og revolusjonen“ eklemer og språket sin „klassekaraktær“ og fornekta at eit sams nasjonalspråk finst. Dette stemmer ikkje, Lafargue talar nok om ei adels- og aristokratiskpråk og dei ymse jargongane som må finnas i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane gløymer at Lafargue, som ikkje interesserte seg for skilnaden mellom språk og jargong og stundom kunne kalla dialektarane for „kunstig tale“, somme ne for „kunstig tale“, somme nder for „jargong“, greitt og likferamt forklarar i brosjyra „Uthva i landet, sjølvsaeg.“ at det kunstferdige språket som kjemmelnekar aristokratiet har vasse fram frå dei sams folkenlaet, som også vert tala av borgarat, og handverkarar, av by og land“.

I og med dette vedgår Lafargue kor naudsynleg fellesspråket er. Samstundes er han fullt medviten om den underordna karakteren aristokratiet sitt språk har. Det same gjeld for andre dialektar og jargongar. (Ein merknad i samband med dette: Det finst her i Noreg døme på at aristokratiet og dei høgare laga av folket ser på sin eigen jargong som dei „beste“ og „finaste“ og vil blande dei ne spesielle dialektar inn i fellesspråket samstundes som innslag frå andre dialektar ikkje kan tolererast. Dette heng og kjem saman med dei politiske uthva i landet, sjølvsaeg.)

Utr frå dette skulle det då vera klårt at tilvisinga til Lafargue skytt over målet.

Ei tid glondte dei russiske aristokratane ved tsarens hoff seg til med å tale fransk. Dei var snubbt i og med at dei brant på fransk når dei skulle tala russisk med tilhøyrande fransk toneleg. Men dette tyder på ingen måte at dei fannst noko russisk språk som var sameige for heile det russiske folket.

Våre kameratar gjer her heil minst to misstær: Dei første mistærket dei gjer er å forveksle språket med overbygnaaden. Dei talar om ein overbygnaaden har klassekaraktær, så må språket vera eit klassespråk og ikkje eit nasjonalt folkenam som alle har sams. Men eg har tidlegare sagt at språket og overbygnaaden er skilde å, ein marxist kan ikkje tillate seg å blande dei saman.

Det andre mistærket er at dei ser på interesseforhanda mellom borgarskapet og proletariet og dei to forbitra klasse

Engels talar her slett ikkje om klassespåk, men om klassesegnings vilkårsbundne idear, oppfatningar, moralprinsipp og politikk. Det er heilt rett at borgarklassen sine idear, oppfatningar og politiske syn er det diameter motsette av dei ideane proletarne måber. Men kva har då dette med nasjonalspråket eller språket sin klasse-særskaret å gjera? Kan ekstensen av klassesegningsen i eit samfunn tena som argument for språket sin klasseaktar eller mot det nødvendige laga av samfunnet har ulik evne til å påverke nasjonalpråket i den lei dei ønskjer, alt etter kva for politisk og økonomisk makt dei har i samfunnet. Dette skulle vera tydeleg nok her i Noreg.)

Kjennest dei førenemnde kameratane ved denne marxistiske tesen?

Dei viser til Paul Lafargue (fransk marxist 1842-1911, versjon til Karl Marx) og meinar at han i brosjyra «Språket og revolusjonen» eklekner språket sin «klasseaktar» og fornektar at ei sams nasjonal-pråkt finst. Dette stemmer ikkje.

Lafargue talar nok om kje, aristokratispråket og adelens aristokratispråket og dei ymse jargonane som må finnas i dei ulike laga av samfunnet. Men desse kameratane glymmer at Lafargue, som ikkje interesserte seg for skilnaden mellom språk og jargon og stundom kunne kalla dialektal-taler for «kunstig tale», somme-nar for «jargon», greitt og likeframt forklarar i brosjyran si at «dei kunstferdige språket som kjemmelnar aristokratiet brukar vaks fram frå dei same folkenælet, som også vert tala av borgarat og handverkartar av by og land».

I og med dette vedgår Lafargue kor nandsynleg fellesspråket er. Samstundes er han fullt medviten om den underordna karakteren aristokratiet sitt språk har. Det same gjeld for andre dialekter og jargonar.

(Ein merknd i samband med dette: Det finst her i Noreg døme på at aristokratiet og dei høgare laga av folket ser på sin eigen jargon som det «beste» og «fineste» og vil blande denne spesielle dialekten inn i fellespråket stumundes som innslag frå andre dialekter ikkje kan tolererast. Dette heng og nøye saman med dei politiske tilhøva i landet, sjølvsagt.)

Ut frå dette skulle det då vera klart at tilvisinga til Lafargue skytt over målet.

Ei tid gjorde dei russiske aristokratane ved tsarens hoff seg till med å tale fransk. Dei seg til som snobbut i og med at dei brukar på fransk når dei skulle tala russisk med tilhørma fransk toneleg. Men dette tyder på ingen måte at dei fannst noko russisk språk som var samelege for heile dei russiske folket.

Vare kameratar gjer her minst to mislukt: Det første mistaket dei gjer er å forseiske språket med overbyggnaden. Dei trur at om overbyggnaden har klasseaktar, så må språket vera eit klassepråk og ikkje eit nasjonalt folkemål som alle har sams. Men eg har tidligere sagt at språket og overbyggnaden er skilde åt, ein marxist kan ikkje tillate seg å blande dei to saman.

Det andre mistaket er at dei ser på interessesegningsen mellom borgarskapet og proletariatet og deira forbritra klassekamp som samfunnets samntall, eit brot på all slags hopbar mellom dei antagonis-tiske klassane. Dei meiner at når samfunnet er smudd opp-

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and small dark spots, possibly due to age or handling. A faint horizontal crease is visible near the top edge. The left edge of the page shows the binding, with visible stitching or staples.

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor creases and discoloration, characteristic of old paper. The left edge of the page is bound, showing the stitching and the inner cover material. The overall tone is warm and slightly yellowed, suggesting the age of the document.

Språk og samfunn

Av Olaf Almenningen

Over hundre år er no liðne sidan Ivar Aasen la grunnlaget for det nynorske skriftspråket. Målørsla vart ei forløyising for folket vart, eit viktig grunnlag for åndelig friidom og vokster. Men den gongen, som no, var det sterke krefter til som motarbeidde nynorsken på alle felt. Motmennene kom som oftast frå embetsmannskrensar og borgarskapet i byane, dei kapitalsterke laga av folket. Dette fekk ikkje helt uvesenlege følgjer for språkutviklinga framover. Desse folka stødde ofte norskdomstankane i ord og preika mykje om nasjonal nyvakning og kulturell vokster, men då det nye målet vart ein realitet og kom på papiret, fekk pipa straks ein annan låt. I og med at det meste av pressa var til for borgarskapet, avisene var indre organ for desse laga av folket, skrivne av folk med borgarleg livssyn, var det klart at nynorsken hadde vanskelege vilkår å arbeida under. «Norsk-dansken» var ein del av det borgarlege daningsidealet som alle måtte lære seg for å bli «aksepterte». Målørsla vart ei sosial frigjerding, ei fane for folk flest kunne samla seg under.

Det er på bakgrunn av den økonomiske og sosiale stoda i landet at ein må sjå språkutviklinga frå Ivar Aasen sine dagar og fram mot vår tid. Kapitalen har vore, og er framleis, sentrert i byane, eksplanderer også der og syg til seg arbeidskraft frå bygdene, der folk som oftast har vore sysselsette i primærnæringane. Den økonomiske utviklinga har gjort det uråd for folk i bygdene å livje seg av slike yrke lenger, dei lyt til byen for å få seg arbeid. Bygdene har ikkje hatt nokon «møtkapital» slik at dei kunne stå mot presset og bygje ut eigne verksemdar, difor taper dei. Ei samla språkpolitisk vurdering som ikkje tek omsyn til denne faktoren er etter mi meining inadkvart. Framgangen som nynorsken hadde i 1880-åra var, direkte og indirekte, eit resultat av den vekande innverknaden arbeidarklassa fekk på norsk politikk i denne tida.

Sammenheng mellom språk og samfunn er intin, mykje

MARXISMEN I...

Framhald frå side 4.

forvrenst Lenin sine tankar. Dei ser ikkje skilnaden mellom kultur og språk, difor tek dei feil. Kulturen endrar seg i hovudsaka med kvar ny utviklingsperiode i samfunnet, medan språket stort sett er og blir det same frå tidbolk til tidbolk. Såleis kan det tene både nye og gamle kulturar på same måte. Altså:

a) Språket som kommunikasjonsmiddel har alltid vore og vil alltid vera eit språk som er einstapleg og felles for heile folket.

b) Dialektar og jargongar er underordna nasjonalspråket. Dette stadfester eksistensen av eit felleispråk snarare enn det fornemtar han.

c) Påstanden om at språket må vera eit klasseispråk er ein rang og umarxistisk påstand.

(Dette stykket er henta frå boka «Marxismen og Språkvetenskapens frågor» av J. Stalin. Av plasmassyn måtte siste delen av denne artikkelen gå ut. Eg har funne det tilråddleg å taka bort ein del uinteressant polemikk frå siste spørsmålet i denne artikkelen, elles er alt teke med. Omseifinga frå svensk til norsk har eg òleine ansvarar for. O.A.).

nærare enn mange tenker seg, trur eg. Språket er ein del av oss sjølv, og sjølv er vi farga av det samfunnet vi lever i og det kulturmiljøet vi er runne opp or. Ombyrte i samfunnet verkar inn på språket og oss sjølv. Nye ord trengst til å forklare nye fenomen, og nye fenomen oppstår ikkje av seg sjølv, men er eit resultat av heile samfunnsutviklinga. Når samane har oppit 20 ulike ord for reinsdyr og reinsdrift, er dette eit resultat av livsvilkåra deira. Vi urbane nordmenn har berre eit einaste ord for dette dyret, nemlig «rein». (Somme av oss veit kanskje og at hoiar heiter «sinle», men der stoggar også kunnskapane). Ein fiskar t.d. har fleire ord og uttrykk i samband med ryktet sitt, ofte slike som byrmenesket ikkje kjener. Men i staden for å lære seg desse, avfeiar ein dei som «mindrevridige» og «kul-turelle». Dette heng naturlegvis saman med borgarkrensane sitt syn på desse laga av folket. Dei var, og er framleis, sett på som mindereverdige, og så må sjølv-sagt språket deira og vera det. Det er viktig å leggje merke til at folka i Riksmålsforbundet syner like stor forakt for dei som brukar austlandsdialekt i skrift og tale, som dei gjør for nynorskfolk.

Eit anna interessant emne i samband med dette er den rolla språket spelar som konserverande faktor. Språk- og litteraturforskarane Ogdén og Richards seier i verket sitt «The meaning of meaning» at orda (talet) må gå omvegen om ein tolkande hjerte (tanken) for å kunne ha nokoslags samband med det dei refererer til (tinga). Såleis står vi midt oppi språkprossane, vi står ikkje «utanfor» det som skjer med språket, det er heilt innlysande. På denne måten vert språket eit uttrykk for kva måte menneska oppfatar omverda på. Orda er ikkje tinga, men eit uttrykk for dei førestellingane vi har om dei. Politiske og økonomiske tilhøve avgjer så i sin tur kva for ting vi møter i vårt daglege liv.

Kulturen avspeglar seg i språket og, og dette påverkar våre tankar, kjensler og handlingar. Vi er vakne inn i det språkfelleisskapet som morsmålet representerer, samstundes som vi tillegnar oss meir eller mindre ålmenne syn på alle ting som er typiske for kultur og miljø. Den røyndle verda deler vi inn etter mønstre som er fastlagde i språkaren vår. Tanken er såleis ikkje noko heilt fritt som sverar over vatna, han er ikkje utan føresei-nader. Vi tek meir eller mindre umedvite opp tankar og meiningar frå omverda. Ho formar oss, og vi formar henne.

All språkbruk er påverknad, og tek form av propaganda og indoktrinering, noko som etter påverkar vår tenkjemåte. Vi er såleis ikkje berre påverka av kulturelle vanar og konvensjonar som vi tek i arv, men like mykje av dei inntrykk som vi møter til dagen. Her er det interessant å sjå kva reklamen har å seie, både på språk og levevis. Vi vert nedlesste av ord kvar einaste dag, og meste-parten er på bokmål. Mesteparten kjem frå urbane miljø og påverkar ikkje berre språket, men også vanane våre og livssynet vårt.

Fordi kapitalen er konsentrert i byområda, har pressa og sitt hovudsete her, naturleg nok. Ser vi litt på avisene våre, vil vi fort finne ut at dei kon-servative er i fleirtal. Det er jo

nokå sjølvstast at dei som har mest pengar også har best råd til å drive ei stor presse. Desse avisene, eg treng ikkje nemna namn, har stort opplagstal, og har ein enorm innverknad på folket. Dei formar folks politiske syn og tenkjemåte. Nynorsken har aldri vore velsedd i desse krensane, og det er her at nynorskheten har sine røyer. I ord er alle for nynorsk, det er jo så vakkert, særleg i naturlyrik, men i praksis motarbeider ein han, medvite og umedvite. Skil ein sikra nynorsken eit effektivt vern, lyt ein få han inn i dei store dagstavnene våre. Ein må få faste medarbeidarar som nyttar nynorsk konsekvant, og følgje ei språkleg line som seier at ca. 20-30 pct. av stoffet skal vere på nynorsk. Eg har slett ikkje tru på at nokon aviser vil gjennomføra noko slikt, eg kastar berre fram tanken. Avisene må bli medvitne om kva for språkleg innverknad dei har og kva uheldige konsekvensar ei ein-språkleg bokmålspresse har å seia for den språklege og kulturelle stoda i landet. Slik det er no, tek ein med nauda inn lesarbrøn på nynorsk, elles er nynorsken bannlyst. Ei stor-hending er det at Stortinget har låvvt 75.000 kroner til eit nynorsk pressekontor, men vi kan ikkje sjå oss til tols med dette. Uvettan mot nynorsken er ikkje døtt med ein slik pengesum som dette.

Slik det har vore til no, er det storkapitalen som styrer språkutviklinga og trør dei kulturelle verdidar som nynorsken representerer under fot. Målørsla har alltid vore fattig på økonomiske midlar, og dette kan få lagnadstunge følgjer. Ein må allid hugse på at dei to kulturformene våre ikkje står like sterkt, og så får ein prioritere låvvingane etter det.

Noko landsomfattande nynorsk dagspresse finst ikkje i det heile. Nynorskfolk har måtta kjempa fram si eiga presse, ofte har økonomiske hindringar lagt kjelkar i vegen for nye bladtitlar. Det har sjeldan eller aldri vore sett på som noko naturleg å bruke nynorsk. Nynorsken trivst best i nynorsk-reservata, meiner ein. Dersom du skriv nynorsk, er du automatisk målmann, brukar du bokmål, er du «nøytral». Vi må ikkje blanda språkpolitikk inn i dette, gaular folk dersom ein eller annan småliden kar gjer framlegg om nynorsk i eit eller hitt, og så fastset formyn-darane, dei som har «greie» på slikt, at det skal vere på bokmål. Dermed skulle alt vere i orden. Slik hender til og med i dei tjukeaste målbygder.

Slik den kulturelle stoda i landet er no, er det miljøet som vel målet for folk. Det er ikkje snakk om målsaka står sterkt i kulturelt sett, er ho så politisk og økonomisk veik at folk gjev etter for bokmålspresset. Folk-fritt. Dette skjer i pakt med rådande økonomiske og politiske makttilhøve i samfunnet. Dei to målformene våre slåst ikkje på eit opphøgd plan for seg, striden går føre seg midt innellom oss, midt i vår politiske kvardag.

At nokon tytkjer at ordet «sein» er vulgært medan «sen» er danna, har ikkje noko med ordet sjølv å gjere. Difongen «ei» er ikkje i seg sjølv styggen. Grunnen til eit slikt syn ligg i den politiske og sosiale samanhengen. Vi må då spørje oss sjølv: «Kven seier at «sen» er danna og «sein» udanna?». Dimest:

HUGS! Halvårsmøtet i Studentmålaget som vert halde i månedsskiftet november-desember

Torjus har ordet:

Til Paven i Rom.

Det vert tyriste romarbrevet mitt dette her. Men eg har ikkje fått tyilt so godt med tidlegare for eg fekk ikkje TV før i fjor haust. Men TV er godt å ha, ein lærer mykje av det.

Eg er ikkje fanatikkar helder no — slik som eg jeme var før. Eg har til og med teke imot råd

«Eg er ikkje fanatikkar»

«Kven seier «sen» og kven nyttar «sein»?». Kvart einaste ord i språket vårt har eit «sosialt» innhald. Vi har alle eit visst tilhøve til orda, fastsett av om-gjevnaaden vår. Eit ord står faktisk og «dirrar» i lufta på ein merkeleg måte. Om vi vrakar ordet og ler av det, for det gjer mange av nynorske ord, så ligg ikkje dette i ordet sjølv, det er ei politisk — sosial språktying, eit resultat av språkleg på-verknad og manipulasjon. I slike tilfelle må ein sjå like mykje på språkbruket som på språket sjølv. Eit slikt språkssyn som bygjer på «danna» og «udanna» lydar og ord, er eit resultat av Riksmålsforbundet si statusbestemde språkoppat-ning, som dei gjer sitt beste for å spreie kringom til folk.

Folk må sjølv fritt få velja sitt mål, og ikkje leva språkleg undertrykte og verta påtvunga målvale, slik det er for dei fleste i dag. Når så mange som flytter til nye miljø går over frå nynorsk til bokmål, er det ikkje eit fritt val, sjølv om det kan sjå slik ut. I dag er store luter av folket vårt i grunnen språkleg undertrykte, dei veit det berre ikkje og kjener ikkje nokon ubug som dei kan føre attende til den språklege undertrykkinga. Men ofte har denne undertrykkinga gjort dei så sosialt utrygge at dei lyt klame seg til sine undertryk-kjarar meir enn andre. I tillegg til dette vil dei forsvare seg mot si eiga frigjerding. Riksmåls-folk, som sjølv seier at dei ikkje har noko mot nynorsken, gjer sitt beste for å drive han ut or skulekrensar der folk har eit naturleg nynorsk talemål. Riksmålsfolka trygdar seg over språkleg og kulturell framand-gjerding og gjer såleis folk ei bjørneteneste. Målsak er såleis eit spørsmål om opplysning, ålmen opplysning om men-sket og mennesket sitt tilhø-ve til miljøet. Vi kan ikkje med ein bråbys springe ut or den kulturelle miljøoppgrunnen vår, det einaste vi kan gjere er å ta stode til han. Andre alter-nativ enn dette finst i røynda ikkje.

korleis eg skal gjera inn eiendommen min frå ein jhovasvine mann. Ag det er no enda verre enn katolisismen, so derfor mel-ner eg eg kan ha god nytte av og skriva til deg og. For du sa i TV at du ogso vilde sammarbeia med andre kyrkjesokn, so no er me snart like goe luttanaraa alle i hop.

Eg veit ikkje om du las «Ber-gens Tidende» her for ei stund sian. Det var ein Røkk- eller Roll eitt eller anna som kalla ei gyds-tenesta i Vangskyrkja for gyds-spotting, for det var so mange langhåringar der. Til å byna med var eg einig med han som skreiv, eg tykkjer det er fint med lantkt har på jenter. Jomfru Maria og hadde det, men gutane borde vera klyppe før dei vert sleppe inn i gyds hus. Og so hadde dei sett slagermelodia til salmane. Men etteppå so skreiv både jel-pepresten og ei rektorinda so me har her oppe att det var rørende å sjå so mange ong-dommar samla til gyds æra. og då viste eg ikkje kva eg skulde tru, for dei er no mykje klokare enn meg — for eg er no kje so klok nett. (du tillev vel at eg nemnde rektorinda — eg tenkte ikkje på det då — men det er vel berre kvinnelege prestar du ikkje likar — og jelppepresten er no mann og då so.) Ja, so no når eg ikkje veit kva eg skall tru, so tenkte eg eg skulde spyria deg som reknar deg no som ein mydlommann på da regllessa, kva som er rett og kva som er gale. For det du trur det trur eg eg vil tru eg ogso — for det er no mykje eg er einig med deg i.

Ta no færeksæmpei forskjellige preventive midler. Der meiner eg akkurat som du att det er synd. Og for mange vil det verta dyrt og i lengda. Ho Injelaug, kono, meint'no endåte at slikt skal ber-re gjerast når det er alvære. Det er no so — det er no jerne litt stritt — særlig var det det før. Men du har no alle dei titegare pavane sine ord for dette her, så dette veit no du betre enn meg.

Men visst ikkje du vill svara på dette eg sporde om gyds-tenesta i vansklyrkja fornemmar du meg ikkje for det — for du har vel ditt eige å passa på no etter at desse prestane i Vatnikane rauk i hop og slost. «Ak ja, kjødet er skrøbeleig» som, det står i skritte. Dissutan kan du veit ikkje so mykje norsk heller. Eg tenkt'han Torgrim, svigerson min, konde ha yversett det til italiensk, eller latin som de seier der nere, for han har vore til sjøss og trefit degosane som han kallar dykk, men han kunde ber-re litt om amore og slikt som har med det å gjera, so det vart ikkje noko greie på det.

So eg skal sytta no med å gie deg mi fulle støtte til alt du har gjort for freden og nauti i verda, for eg og ynsjer av heile mitt jana at der skulde ha vorte fred og slytt på all nau.

Eg har no kjøpt matbillett og betalt utviklingsskatt, og det har vel du og, endå no vert no snart mومن so høg att me ikkje får rå til nokkoting, men det skal eg skriva til Per Borten om, for eg lit på han og — når ikkje han, vert nøydd å lyga altois.

Med ærmluk helsing
Ven Frå Voss.

Ein „Poeta Doctus“

I førte nummeret av «Vestlandstia» presenterte vi haustens første produkt av kombinasjonen bergsstudent/lyrikar, Hans Sandes «Strime». Nestemann ut er Kjartan Fløgstad. Også han nyttar nynorsk språkdrakt, også hans diktsamling er utgitt av Det Norske Samlaget.

Fløgstad debuterte siste hausten med samlinga «Valfart», som jamt over fekk svært god kritikk. Ei av dei få innendingane var at Fløgstad var for lærd og allsidig.

Haustens samling, «Seremoniar», er bygd opp omkring dei tre elementa Vannet, Vinden, Bølga. Den heilskapsmeininga Fløgstad tykkjer å vilja formidle, er at det materialistiske notids-samfunnet er dauva for menneske.

« — — — — — sparer automatisk att og fram på brune og driv langs promenadane som buskepar som kjemmer tev av vass bøyer dei seg fram og drikk seg sjølve opp or brune, stillestående kanalar.»

Krassare er det meiningslausa og framskjeddne formulert i diktet om moderne horeliv: *Pyrrus: Ved baner. Kalben er tømnd. Natta og sarne —*

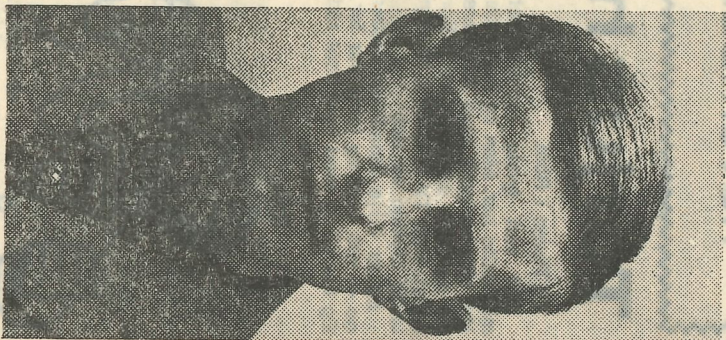
av vellyst forbi. Skorpionen har senka sin brodd. Ein febervind stryke seg avinnig mot muren av einsemd og tennpake, morgon-kviti skodt.

Rommet er lukka om balustrer, minne, innestengd tyll og ei nobbreidd seng. *Rasen brenner eldlaus med dei fortapte, og rullar morbid på smeklaus slang.*

Ho kulnar i stilla fråtane kunnar, og skjeiv i morgondelirisk, av- Og slokar som neon, skrik og med månekin, springflod — i bannegrå lys arbeid.

Kva kan så få mennesket ut av dauvane? Vinden. Det er umogeleg å eksplisiterer kva dette elementet symboliserer. Ei viktig tyding av omgrepet synest å vere lærdom, som er kunnskap om fortida og vårt eige medvit. Gjennom å formidle slik kunnskap, vil dikteren gjere vår sams fortid aktuell og dermed utvide perspektivet for vår eksistens. Den kunnskapen lesaren får om fortida, gjeld først og fremst antikken, førestellingsverd og idéar frå europeiske diktarar og filosofar.

I nokre av fortids- og med-visdika verkar Fløgstad færlande lærd — ein «poeta doctus». Men det er vel naturleg at ein må vere lærd for å formidle slik kunnskap.

Kjartan Fløgstad

Om lærdomen ender og då gjer det vanskeleg for lesaren å tileigne seg dikta, er likevel det allsidige ved «Seremoniar» eit langt meir dominerande trekk.

— Og allsidig er i denne samanhengen meint positivt: Her er vel så mange lettferlege dikta. Her er skoleg tilgjengelege dikta. Her er tradisjonelle strofeformer som sonette og ballade, modernistiske dikt og kordikt. Her er emne langvegstrå, både i tid og rom. Vi møter fotballstadion, kritikk-na, paraddis og tannhjul på ein gong.

Til sist tre kortfatta «seremoniar». Den første om døden, eit sentral motiv i samlinga: *Påstand om døden*

Vakkert å ha gjene desse trea til jorda før vi gjev oss sjølve.

For bo er hard mot oss og blidkast iekte om vi går den vegen ho smurrar.

Så «ettervendinga» med dām av austerlandsk formulering-kunst: *Ho har gått gjennom angro mine. Ut i den blåne hausten.*

Siste «seremonien» i samlinga er det tause møtet med antikken: *Stasis*

Iekte lenger maskekona Iekte vigselhyken

Her er staden og stilla etter dei som gjele bort gjennom natta.

PS: Fløgstad har skrivne størsredelen av dikta i Spania. Eit leksikon og ei spansk ordbok er ikkje noko vilkår, men kanskje ein fordel å ha for handa p-gra. ein del spanske namn og stat. «Seremoniar» Diktsamling av Kjartan Fløgstad. Det Norske Samlaget 1969. Kr. 18,-.

Ras.

„Riksspråk og folkemål“

Framifrå arbeid av norsk-amerikanaren Einar Haugen

Merkeleg nok har vi ikkje her i landet hatt noka samla utgreiing om språket vårt i det siste hundreåret. Rettnok er det skrivne flust om språket vårt, eller språka våre, men storparten er polemiske innlegg eller studiar over einskildne. I 1966 kom det endeleg ei nokohunde heilseg målsoge for dei siste hundre åra, men ho var skrivnen på engelsk av norsk-amerikaneren Einar Haugen. Denne boka er no med små endringar sett om til bokmål. Fyrst har forfattaren ei interesseant utgreiing om framvokstere av nasjonalspråka i Europa og tilstanden i dag hjå ymse nasjonar. Vi får såleis vita at det sleit ikkje er vvanleg at eit land har språkproblemen å dragast med. Så gjev han seg i kast med dei norske tilhøva, og hovudvektla vert lagt på 1900-talet, men med ei lita tilbakeskoding mot Wergeland, Aasen, og Knudsen. Lesarane må vera merksame på at forfattaren i fyrste rekke skriv om normeringsarbeid, og viktige spørsmål som t.d. målfrøinga hjå diktarane ligg på sida

Lyriske Bergens-studentar

Kjartan Fløgstad SEREMONIAR

Ung europear i norsk lyrik. Vekte stor oppsikt med debut-boka som kom i fjor. Kr. 18,00.

Hans Sande STRIME

Lyrikdebutant med eit skarpt intellekt og ei fin evne til å ordlegge seg knapt og underfundig. Kr. 18,00.

Det Norske Samlaget

av framstillinga.

Boka er likevel ei sann gullgruve for alle som har hug å sjå målstrev og målkjeft på høveleg frastand. Haugen gjev att eit mylder av sitat, og alle partar i striden får koma til orde, så sant det let seg gjera. Det er difor ikkje til å hindra at ei slik utgreiing blir morsam. Vi får vita at Oslo Riksmålsforening i 1958 vedtok ein resolusjon der dei truga med å skipa parallelle riksmålsklassar for borna, for dei var visse på at «hois deres barn skal nå frem til gode stillinger innenfor næringslivet, må de lære å beherske et naturlig og ledig kultursprog, d.v.s. riksmålet». Men Haugen tek fyrst og fremst med sitat som har vektigare innhald, og det kan jamvel svi litt i eit trefast målmannshjarta å lesa om alt som har vore sagt og gjort så lenge målstriden har loga.

Einar Haugen strekar under at det var fyrst då målfolk tok politiske åtgjerder for å trenja norsk mål at dei byrja å vinna sigrar, men det var også då språkstriden byrja for alvor. Heile utgreiinga gjeld den rolla statleg og privat politikk har spela for at resultatet er vorte som det er. Stort rom får det arbeidet Koht gjorde for å få arbeiderklassen medviten om språket, eit arbeid som er utifrå viktig skal ein forstå samnorskstreivet før og etter krigen. Forfattaren har og nokre sider om språkpolitikken at N.S. under krigen, ein lut av målsoga vår som ingen har ansa noko større på emno, etter det eg veit. Så kjem over 100 sider om språkstrid etter krigen, om reaksjon og foreldre-aksjon, språkneemd og ny lærerboknormal, og slippå skriv han eit kapittel om Vogt-komitéen.

Som ventande er finn vi ikkje så mykje om det som har hendt i språkdebatten etter 1960, og av den grunn må vi ikkje tru at boka gjev eit heilleg bilete av tilhøva i dag. I dei

siste åra har nemleg mange målfolk teke til å analysere samfunnet og dei kreftene som påverkar språkutviklinga, og stendig fleire får augo opp for at vi må driva politikk, ikkje minst distriktpolitikk, skal vi vinda strauamen. I medan rir riksmålstolka på dei same problemstillingane som for 20 år sidan, med kriging mot ein samnorsk som ikkje eksisterer, og med teoretisk elst, men praktisk lynnestrav mot nynorsken. Dei nye strauandra kjem ikkje med i den historiske utgreiinga, og det at Vogtkomitéen er omtala, briggdar life på det faktum, for Vogtkomitéen vart grunnla på problemstillingane frå 1950-åra. Men når sant skal seiest, nemner Haugen litt om Skands bok «Målstrid og Massekultur» i sluttkapitlet, der han gjev ei forvirreleg vurdering av kva resultat normeringsarbeid har gjeve og kva lærdom vi kan dra av det. Heilt sist vurderer han vonene for utviklinga i framtida, og noko gjennombrøt for målet vårt kan han ikkje øyga. Heller ikkje trur han på nokon «språkfred». Typisk nok sluttar han av slik: «Men kan-skje — som Bjørnson sa — er fred heller ikke alltid det beste, men at man noe vil?».

Like vendtull som sjølve utgreiinga er ein bibliografi som strekker seg over 45 sider. Der har utgjevarane også fått med heile nye publikasjonar som t.d. «Kontur og Kontrast». Boklista har og ei heil avdeling med utamlansk litteratur om språklege emne.

Boka er komen ut i smakkfull innbinding og kostar kr. 48,-. Men kunne ikkje forlaget heller sendt henne ut som billig-bok? Dette verket er nemleg for viktig til å bli liggjande ukiøpt og ulese på eit lager.

Arfinn Otterå.

Einar Haugen: NORSK SPRÅKPOLITIKK I DET 20. ARHUNDRE

Universitetsforlaget, 362 sider. Kr. 48,-.

Vestlandske Teaterlag

— Støtteleag for nynorsk teater i Bergen —

Postboks 1105 — Bergen — Postgiron 307868
VERT MEDLEM OG STØTT DI EIGA SAK!

ARSPENGAR ER MINST:

Skular og høgskular kr. 25,—.
Distrikts- og fylkeslag kr. 100,—, einskildlag kr. 50,—.
Næringsorganisasjonar og verksemdar kr. 100,—.
Einskildpersonar kr. 10,—.

Vestlandskontoret

DAÐ OG TID

Enklaste måten å tinga bladet her vest er å venda seg beinveges til Vestlandskontoret, H. Holmboesgt. 24 (rett ovanfor Klubben). Vi formidlar tinging — fornying — lysingar — reportasjar — artiklar og anna stoff. Telefonnummet vårt er: 11 693.

SKAL VI ALLE... (Framhald frå side 8)

sterk. La oss til slutt spørje Dyke: Ligg det i denne utviklinga ein uauventelig tendens fram mot utvikling av våre nasjonale kulturar, og er alternativet ein stor amerikansk jellshokk? Skal vi alle bli amerikanarar?

Kjell Eide svarar då: «Eg har inga tru på våre sjansar til å konservere alle sub-kulturar. All historie har synt ein evig dynamikk i dette at visse kulturar blir absorbert av andre som igjen er i stadig ending. Men dei tyder ikkje at utfallet av den utviklinga vi går i møte er gitt. Og ho er altså slett ikkje gitt med ei akseptering av økonomiske vekst. Vi vil ha stor valfridom til å bestemme vår kulturelle mønstre. Men vi kan ikkje rekne med å ta vare på alle dei lokale kulturarane i Noreg i dag, og vi kan ikkje rekne med å konservere den næraste busetningsstrukturen. Vi har ei rad bygdeelement som alle trillaut er ein del av det norske kulturbiletet. Nokre av desse elementa vil bli borte, medan andre vil ha livets rett dersom vi fortid å verne om dei. Eg har lyst til å sitere Hartvig Fritsch: «All framgang blir opptatta av nokon som tap av kultur». Men vi må stelle oss heilt oppsiktsvekkjande dumt dersom vi vel å bli ein provins av den store amerikanske jellshokk. Dette kan berre skje dersom vi heilt dreg oss unna vårt ansvar og vår reelle makt til sjolve å forme vårt kulturmønster. Eit hovudmål for vårt nasjonale strev i tida framover må vere ikkje på død og liv å konservere alt som vi opptatt som norsk, men å styrkje vår evne til både å ta vare på det som er av særlig verdi i vår nasjonale kultur, og å ta opp dei mest verdifulle impulser frå andre.»

Dette svaret representerer ei nokså typisk politisk haldning i vårt moderne samfunn. Tektonikarar og byråkratar meiner til og med at ho er objektiv og upolitisk! Det gjeld på død og liv å tilpasse alt og alle «den løpende utvikling» utan å spørje folk om dei verkeleg vil ha det slik. Eg tvilar på om folk verkeleg vil leva i byar all sin dag, rundspørjingar tyder på det motsette. Meneska er til for samfunnet, (les: storkapitalen), og ikkje omvendt. I staden for at menneska sjolve får dirigere utviklinga slik dei vil ha henne, let vi ei litra gruppe finansfrystar styre oss, folk som berre har kortsynne profittinteresser.

Det Norske Samlaget har hatt stor suksess med den nye Orion Debat-serien. Truleg vil også denne boka føre seg inn i rekka av suksessar. Særleg er det eit fint trekk at heile det politiske spektret får uttale seg i ei og same bok. På den måten vert lesaren vinga til å tenkje sjølv på ein indirekte måte. Eit alvorleg ankenål er det likevel at svært få av forfattarane i det heile kjem inn på kvifor USA er eit land med gjærande uro og strid. Ein heilsleg økonomisk analyse ser ein ikkje noko større til i det heile hos nokon av forfattarane. Somme av artikkane

er av ein eldre dato og til dels uaknuelle no.

Eit anna ankenpunkt: Fleire av innlegga er skrivne på bokmål. Er dette fordi skribenane har nektet å la dei bli omsette til nynorsk, eller er det beintfram fordi dei ansvarelege i redaksjonen rett og slett ikkje idest omsetta dei? Somme av forfattarane som til vanleg nyttar bokmål finn vi på nynorsk, andre skriv bokmål. I tidlegare bøker av same slaget, t.d. «Ja eller nei til NATO», har alle artikkane vore på nynorsk. Eg saknar ein konsekvent politikk her. Hovudføremålet til Det Norske Samlaget er då å gje ut bøker på nynorsk, og då får dei versigod gjera det.

«Den største begivenhet på høstisten» vart det sagt om «Nynorsk novellekunst» som Det Norske Samlaget gav ut i 1965. «Nynorske noveller» er ei ny utgåve av «Nynorsk no-

Bokmåslitteratur har vi då nøgda av frå før. O. A.

«Amerika og Vi», Redigert av Einar Førde Orion Debat, Orion-bøkene 90 Det Norske Samlaget 1969 131 sider. Kr. 14.00.

Noveller frå Aasen til Økland

«vellerkunst» med tillegg av fire yngre forfattarar: Johannes Heggland, Michael Crosby-Jones, Tor Obrestad, Einar Økland.

Trass i at den nynorske novellekunsten vel er fattigare enn lyrikken og romantikkinga, er det meir enn nok å velje i. Halldis Moren Vesaas og Leiv Fetveit, som har redigert antologien, har lagt stor vekt på å gjere utvalet så allsidig og godt som mogleg. Og lesaren har grunn til å gje seg over resultatet. Her møter han det beste av nynorsk fortellekunst i noveller frå Ivar Aasens «Storm og stille» med «happy ending» til Einar Øklands makabre «Black & Decker». Språket i novellene er normalisert. Hos dei eldste forfattarane er det til samanlikning sett inn ei tekstsida med den originale rettskrivinga. Det rike utvalet vil gi dei mange lesarane både gjenkjenningsglede og oppdagarglede. Både språkleg og litterært viser «Nynorske noveller» stor variasjon og spennvidd, og vil bli ei umistande bok for alle som skal lære nynorsk språk og diktning å kjenne. Boka har fått eit tiltalende utstyr og ein sympatisk pris.

«Nynorske noveller». Ein antologi redigert av Halldis Moren Vesaas og Leiv Fetveit. Det Norske Samlaget 1969. 246 sider. Kr. 19.50.

Studenttinget

Moderasjonsbevis for reiser kan kjøpast på Studentensekretariatet frå 13. september.

Sjå oppslag!

Studenttingets arbeidsutvalg har kontorid frå måndag til fredag frå kl. 11—13.

Frist for annonsesestnad til studentpressa: 15. nov.

Studentane sin eigen bokhandel

STUDIA

UNIVERSITETSBOKHANDEL

Langesgt. 1 — Telefon 12 095
N.H.H. — Telefon 56 500

Årstadsvelen 19 (De prekliniske institutter)
TELEFON 93 641

TIL STUDENTENE PÅ N.H.H.

Vi kan tilby et stort utvalg i:
KOLONIAL - MELK - BRØD - KJØTT
DELIKATESSE - FRUKT - TOBAKK
SJOKOLADE - ØL - MINERALVANN
etc.

KOLSTAD DAGLIGVARE

Selvbetjening — varer sendes!
Kiosken er åpen til kl. 23.00.
Telefon 59 080.

Kaffistova til Ervingen

Strandkaia 2 — Bergen

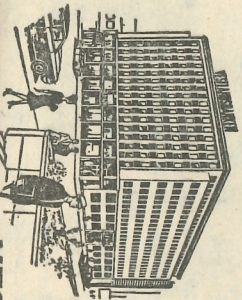
Ope frå kl. 08.00—22.00

Middag frå kl. 12.00—18.00

VESTLANDSFAN — 7.

ALLÉHJØRNET

Herman Fossgt. 12. Telefon 14 570
ØL — BRUS OG KOLONIAL

VESTLANDSBANKEN

Telex 2045 — Bergen.

Orden — oversikt med konto i banken

Her kan studielån i Statens Lånekasse og andre midlar De disponerer gå inn på sparekonto eller sjekk-konto.

Rikt utval i materiell til alle skuleslag

Norsk Skiemaforlag L/L

Kong Oscarsgate 15 — «Fensal»

SKAL VI ALLE BLI AMERIKANARAR?

Ny tankevekkjande debattbok frå Det Norske Samlaget

Vi er inne i ei tid då utviklinga tykkjet springa frå oss. Mange av oss tykkjer nok sumdom at det vert reint for mykje av det gode. Hovudstøtet for den teknologiske eksplosjonen finn vi på den andre sida, av Atlanteren, nærmare bestemt i USA.

For hundre år sidan sa Johan Sverdrup i Stortinget: «Den Værdsmagt som nu stiger saa mægtig i Vest, vil komme til at overbygge alt i sin Udvikling. Den vil lede Verden i Politisk, Økonomi, Nærings- og Aandsliv. Det romeriske Verdensrige vil blive som en Smatning til Sammenhengning.» Vi må seie at Johan Sverdrup på ein merkeleg måte er blitt sannspådd. Det Norske Samlaget har i haust gjeve ut ei ny debattbok i Orion-serien som nettopp tek for seg Amerika og vårt tilhøve til denne gigantnasjonen. Boka er ei artikkelsamling og har fått tittelen «Amerika og Vi». Ho er redigert av Einar Førde, ung og nysvald stortingsmann frå Arbeidarpartiet.

Vi har lenge vore nært knytte til USA, men forholdet har vore meir problematisk dei siste åra, og no kan det vere grunn til å spørje om vi bør late oss «kolonisere» av amerikanarane. Store deler av den norske industrien er jo alt komen over på amerikanske hender, og alt tyder på at denne utviklingstendensen vil halde fram.

Kvifor er det då naudsynt å ta opp vårt tilhøve til Amerika?

«Fori USA er den dominerande makta, politisk og økonomisk, også i vår del av verda, og fordi ei mengd av dei mest lagdanningsavgjerder-offisielle og uoffisielle — for vårt land i dag blir tatt av amerikanarar.

Fori USA er den mektigaste militærmakta i verda, og fordi vi er allierte med denne militærmakta.

Fori denne mektigaste militærmakta i verda i mange år har ført ein opprørande krig mot eit lite folk, ein krig som også vedkjem oss direkte fordi han har forgrifta atmosfæren i dei internasjonale samfunnet og dermed sett også vår tryggleik i fare.

Fori USA både heime og ute etter kvart har kome til å stå for handlingar og ideal som ikkje bør vere våre.

Fori USA er det industriell og teknologisk dominerande land i verda og er inne i ei produksjonsutvikling som også kan bli vår dersom vi ikkje passer oss.

Fori politisk og økonomisk makt også er kulturell makt, og fordi vår nasjonale kultur og vårt språk er under eit stadig sterktare press frå den amerikanske kulturen.

Fori USA er utgitt frå Europa, og fordi vi historisk alltid har vore knytte til Amerika. Mange slektsbånd bind oss til folket i Amerika.

Fori Amerikas framtid er heilt avgjerande også for vår framtid.

Anten vi skal samarbeide eller konkurrere med USA, enten vi skal høyre oss nærare til Amerika eller freiste å frigjere oss, må vi klargjere vårt tilhøve til Amerika.

Førde peikar vidare i innlegget sitt på dei store skilnadene det er mellom ord og handling, idealisme og realitet i det amerikanske samfunnet. Nokre pompøse og bombastiske prestidattalar er tekne med for å illustrere dette, og dei gjer det på ein mest grotesk måte. Noko anna enn ordskryv er dette slett ikkje. Førde har ei lita von om at Nixon kan greie og rette på dette, han står ialfall i ein slik posisjon no etter å ha overtrekket roret for ei skute med sterk slagside. Han konkluderer med at det er grunnleggjande forandringar som trengst i den amerikanske nasjonen i dag, men prissetter ikkje kra desse gjer ut på og korleis dei skal gjennomførast. Utsegna står då på ein måte og sprikar i lause lufta.

Sigmund Skard tek i sin artikkel utgangspunkt i Europas bilere av Amerika og gjer på ein forvinnleg måte greie for korleis det har skift frå tid til annan. Han synar at det alltid har stått strid om landet og dei ideala dei representerte, vurderingane har svinga mellom kritikklause dyrking og like unyansert nedaktning, som no. Somme har sett og ser framleis på Amerika som eit evenyrland der fred, fridom og demokrati råder uavgrensa, andre att ser på det som eit typisk døme på framvokstet av kapitalismen og klassesamfunnet. Skard understrekar sterkt at Amerika er eit svært heterogent samfunn, og at det difor er uråd å vere heilt mot det eller for det som helskap. Amerika-biletet i Europa er i dag meir brokut enn nokosinne, seier professor Skard. Det er mykje som tyder på at det tradisjonelle Amerika-biletet no står på avskrivning i verda, men det er lite truleg at europearar vil slutta å laga seg bilere av landet for det, meiner han.

Gunnar Skirbekk har skrive ein interessant og tankevekkjande artikkel om dei intellektuelle si stilling i det amerikanske samfunnet i dag. Samfundets gjer han greie for den vulgarmaterialistiske tenkjemåten i amerikansk politikk, den som definerer alle problem berre som praktiske problem. Denne «handlingsideologien» lever i beste velgåande i dag og, framand for intellektuell analyse og argumentasjon. Skirbekk skriv: «I innvandringspolitikk gir dette (ureflektert politikk medvit) seg utslag i ei ureflektert overtydning om at alle problem kan bli «ordna», utan «unødige spekulasjon», ved teknologisk og «science», og i antikommunistar som idealer om «the self-made man», i maktvorne

kommentarar og lågt nivå i presse og andre massmedia, og i ei utvilsa enne til strukturell tenking: Ein erkjenner ikkje at ens eigen situasjon, eins arbeid og ideal, faktisk heng saman med eit visst samfunnsystem. I wankipolitikk gir det seg dessutan utslag i ei illusorisk innledning av nasjonar og statsstelar i «gode» og «vonder», utan tilstrekkeleg evne til å analysere dei framande samfunna, for stikk i forstå drivkraftene i dei».

Kven har vel ikkje merka ein liknande tenkjemåte her i landet og i den seinaste tida? Eiar del komiteinstillingar og odelstingsproposisjonar som er komne i det siste skulle vera prov godt nok, utan at nærmarer presisseringar trengst. Positivismen og historismen i dei humanistiske vitenskapene er og i røynda alner av det same stykket.

Dei intellektuelle i USA er ei isolert gruppe som svært sjeldan får koma til orde. Kva dette kan føra til, skisserer Skirbekk opp slik: «Stikkende innviert i dei reelle kreftene i ein politisk situasjon kan føre til at dei bandlingane ein trurde skulle hjelpe, ikkje fører fram, noe som igjen kan skape angst, og dermed behov for «forsvar». Manglande kunnskap om andre folk og forhold skapar ofte angst som kan slå ut i ei proteksjonistisk og aggressiv holdning. Sjølvagt utgjør økonomiske, geografiske og maktpolitiske forhold, på det objektive plan, bakgrunnen for

internasjonale konflikter. Det vi ber seier, er at «inadekvat ideologi», manglande rediitetsans, gjør oss uaktkeke til å handtere dei konflikte som lagar seg».

Helge Rønning gjev ei god skildring av det amerikanske valdsamfunnet. Han har utvilsamt rett når han peikar på at framvokstet av den nye venstrestøtta i verda heng nøye saman med Vietnam-krigen. Denne skrine krigen reiv bort alle illusjonar om det snille, fredseltskande USA. Samfundet har han ført til ei meir samfunnskritisk haldning til andre land og. Ein har vendt søkjelyset mot det økonomiske systemet som kan gjele slikt mogeleg, og det finn ein andre stader òg enn berre i Amerika. Framvokstet av monopolkapitalen, det vil då seia den økonomiske sentraliseringa, må sjåast i nær samhang med denne krigen og ulla i andre deler av verda elles.

Rønning karakteriserer ein stad det amerikanske valdsamfunnet slik: «Det må vere noko sner i eit samfunn der vald i dei mest betydelige former er jamle underbaldning, medan eit krys som varer lenger enn eit visst tal sekund, er umoralsk».

Folk som George Wallace vil få auka støtte mellom fattigfolka i tida som kjem, meiner Rønning. Denne tilsynelatande «ulogiske» påstanden grunnleggjer han slik: «Det er feil å seie at det var rein rasisme som låg bak når så mange slutta opp om Wallace. Det var noko meir, ein protest mot eit samfunn der den kvite underklassa er i ferd med å misse fotfestet. Dei som stemte for Wallace, var redde for at automasjonjen skulle ta frå dei jobben, dei var redde for at negrane skulle ta frå dei den heimen dei hadde spart saman til. Dei lei ikkje på politikarane som hadde gløymt problema dei-ra. Før var det det demokratike partiet som hadde kjempa for rettane til dei emneke gruppene, men no har partiet mist taktet på mange arbeidadar i nordstatane. Dei anar at partipolitikk går mot deiia interesser. Fagforeningane er meir byråkratiske enn nokosinne. Krava frå mennene på arbeidsplassen når ikkje fram til leiinga. Desse gløymde amerikane har ingen talsmann. Dei vender seg til Wallace, for i den unyanserte retorikken hans tur dei at dei finn løysinga på problema sine».

Artikkelen saknar etter mitt syn berre ein noggrann økonomisk analyse som må til for å skjone samfunnstilvøra i dette landet heilt ut, elles er det lite å innvende her.

Sverre Maaland, utanriksredaktøren i Svaranger Aftenblad, er i sin artikkel mest oppteken av å heisa mot dei nye vensterradikalarane. Start som dette er nokå typisk i så måte: «Heile den radikale tenkjemåten er bygd opp omkring marxismen i ei eller anna form, og etter dette

kartet prøver så dagens radikale ungdom å ta seg fram i terrengel både heime og ute. Ikkje å undrast over at dei går seg vill!».

Særst ille tykkjer han det er når dei har grave fram att Marx og Lenin. Han brukar ikkje eitt ord på å visa at marxistiske samfunnsanalyser er ranke, dei er berre ikkje «rette», ferdig med det Karl Marx levde for hundre år sidan, ergo kan han ikkje ha noko å seie oss i dag. Analysane hans av det kapitalistiske samfunnet kjennet Maaland tydelegvis ikkje, men dei stemmer ikkje, der kan Maaland slå fast likevel. Er ikkje ei slik haldning nokå typisk for anti-marxistar i dag? Helle innlegget hans er eit kraftig spark til «Amerika-hatarane», det er tydeleg nok.

Harald Bernsten sin artikkel synar på ein fin måte samspillet mellom kapitalismen i USA og avleggjara her i landet. Innlegget saknar likevel ein analyse av den amerikanske monopolkapitalen og det amerikanske klassesamfunnet. Dette kjem nok mykje av at artikkelen var skriven så tidleg som vinteren 1968, då ein ikkje visste så mykje om dette som no. Bernsten konkluderer med at for oss nordmenn må kampen mot amerikanarane i første rekke bli ein kamp mot «amerikanarane» her i Norge.

Frank Bjerkholt, som er utanriksredaktør i Morgenbladet, prøver å gjele greie for motiva attom USA sin utanrikspolitikk, men dei «moraliske» forklaringane hans verkar på ingen måte overtydande. Tradisjonell austvest-tenkning dominerer framstillinga. På den eine sida har ein «spjgge» kommunistar med Mao i spissen, på den andre sida USA som ein «null» godfar som tek alle i sin famn. Det er, og har alltid vore godfaren si oppgåve å «freise» alle frå dei «gubbe, runde uluane». Helle artikkelen er eit oppgulp av «vedteke» sanningar, sjeldan finn ein skikkelege grunnleggjarar for det som vert sagt. Politikk er visst, for Bjerkholt ialfall, noko som går føre seg på det metafysiske og psykologiske planet. Artikkelen er likevel viktig fordi han manar til motforestillingar på ein fin måte.

Siste bolken i boka er eit intervju med sosialøkonomen Kjell Eide, som no er ekspedisjonsstjer i Kyrkje- og Undervisningsdepartementet. Intervjuar er Einar Førde. Eide gjer greie for Norge og Europa sitt tilhøve til Amerika i lys av franskmannen Servant-Schreiber sine idar og kjem i sin tur også inn på Noreg sitt forhold til EEC-landa.

I siste delen av intervjuet rettar Einar Førde han dette spørsmålet: «Vi veit at den teknologiske utviklinga og den produksjonsutviklinga vi i dag er inne i, har store konsekvensar for vår nasjonale kultur: Den amerikanske påvirknaden er særleg (Framhald side 7)

Søkelys på vårt forhold til Amerika

Amerika og vi

Redigert av Einar Førde. Artiklar av Harold Bernsten, Frank Bjerkholt, Kjell Eide, Einar Førde, Sverre Maaland, Helge Rønning, Sigmund Skard og Gunnar Skirbekk.

Orion Debutt. Kr. 14,00
Spør etter den nye billigbokatologen vår i bokhandelen!

Det Norske Samlaget